

**Eesti
Haigekassa
2021. aasta
I poolaasta
aruanne**

Sisukord

Lühikokkuvõte.....	3
COVID-19 viiruse mõju	3
Eelarve täitmise aruanne	6
Tulud	9
Tervishoiukulud	12
1. Tervishoiuteenused.....	12
1.1 Haiguste ennetamine	13
1.2 Üldarstiabi.....	15
1.3 Eriarstiabi.....	17
Eriarstiabi kättesaadavus	23
1.4 Õendusabi.....	25
1.5 Hambaravi	26
1.6 Kiirabi.....	27
1.7 Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi	28
2. Tervise edendamine	29
3. Ravimid.....	30
3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid	30
3.2 Täiendav ravimihüvitis.....	31
3.3 HIV-i ravimid, antidoodid ja immuunpreparaadid	31
4. Ajutise töövõimetuse hüvitised	32
5. Meditsiiniseadmete hüvitised.....	34
6. Eestis kindlustatu ravivälisriigis	35
7. Muud kulud	37
Haigekassa tegevuskulud	39
Raamatupidamise aruanne.....	41
Bilanss	42
Tulemiaruanne.....	43

Lühikokkuvõte

2021. aasta I poolaasta tulude laekumine võrreldes 2020. aasta I poolaastaga oli üle 126 miljoni euro suurem. Tervishoiukulude katteks suunati vahendeid 109 miljonit eurot rohkem kui eelmise aasta samal perioodil. I poolaasta lõpetasime positiivse tulemiga 51 miljonit eurot, mis moodustab 6% haigekassa I poolaasta eelarvemahust. Haigekassa I poolaasta tulemit oli võrreldes planeerituga 88 miljonit eurot positiivsem.

2021. aasta I poolaasta eelarve täitmist mõjutasid:

- sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa prognoositust üle 57 miljoni euro võrra suurem laekumine;
- tervishoiuteenuste prognoositust ligi 20 miljoni euro võrra väiksem kasutus. Tervishoiuteenuste eelarve täitmist on kõige rohkem mõjutanud eriarstiabi vahendite planeeritust väiksem kasutus 10 miljoni euro ulatuses;
- ravimite ligi 9 miljoni euro võrra väiksem kasutus;
- ajutise töövõimetushüvitiste prognoositust ligi 8 miljoni euro võrra suurem kasutus, tingituna haigushüvitiste suuremast kasutusest;
- COVID-19 haigusega seonduvad lisakulud ligi 36 miljonit eurot, mis on kaetud riigieelarvest eraldatud lisarahast.

Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi põhjal on 2021. aastal oodata planeeritust ligi 80 miljoni võrra positiivsemat ravikindlustuse maksete laekumist. Poolaasta tulemuste ning majandusprognoosi põhjal hindame, et haigekassa 2021. aasta finantstulemit on kinnitatud eelarvepositsioonist positiivsem.

COVID-19 haiguse mõju

COVID-19 haigust põhjustava koroonaviirus SARS-CoV-2 (COVID-19 haigus) levikuga võitlemiseks on oluline tagada õigete tervishoiuteenuste väga hea kättesaadavus. Eesmärk on vastavalt vajadusele korraldada ümber tervishoiuteenuse osutajate ning tervishoiutöötajate töö selliselt, et vajalik arstiabi oleks Eesti inimestele tagatud. See nõuab arstidelt lisatöötunde ning asutustes töö ümberkorraldamist, et tagada valmisolek olukordadeks, kus toimub järsk nakatunute levik ning Terviseameti poolt kuulutatakse välja tervishoiualane hädaolukord. Ümberkorralduste tõttu võivad tekkida raviasutustel täiendavad kulud, mida haigekassa ei saa tasuda Vabariigi Valitsuse 18.12.2020 määruse nr 98 „Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu“ alusel.

2021. aasta lisaelarvega eraldas Vabariigi Valitsus haigekassale tervishoiukriisi ületamiseks üle 100 miljoni euro sh 26,5 miljonit haigekassa reservkapitali taastamiseks. Lisaelarve otsuse alusel pikendati ka töövõimetushüvitiste omaosaluse muutust kuni 31.12.2021. Nende kulude kompenseerimiseks oli juba eelarve kinnitamise hetkel eraldatud Vabariigi Valitsuse reservfondist 2,5 miljonit eurot, seda kuni 2021. aasta aprilli lõpuni.

Reservkapitali kasutuselevõttuga 2021. aasta alguses, olid haigekassal olemas täiendavad vahendid üldarstiabi, eriarstiabi, kiirabi ja õendusteenuse töö ümberkorraldamiseks ning tervishoiutöötajatele täiendava tasu maksmiseks. Vahendeid kasutati üksnes selliste sihtotstarbeliste kulude katmiseks, mida ei olnud võimalik tasuda haigekassa eelarvest Vabariigi Valitsuse määruse nr 98 „Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu“ alusel.

Reservkapitali kasutamine võimaldas hüvitada nii COVID-19 osakonnas, III astme intensiivravi osakondades kui ka erakorralise meditsiini osakondades töötava personali töötasu. Samuti hüvitati haiglavõrgu arengukava haiglatele ja kiirabipidajatele ületundidega seotud kulud, osteti COVID-19 ravimeid ning tasuti COVID-19 haigusega seotud vaktsineerimise eest.

Lisaks muutis Vabariigi Valitsus COVID-19 kasvava leviku tõkestamiseks 2021. aasta haiguslehtede hüvitise arvutamise meetodikat, millega kõikidel 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 30. aprillini avatud haiguslehtedel on inimese omavastutus esimene haiguspäev. Tööandja poolt tasutavate päevade arv vähenes viielt neljale ehk käesoleva aasta algusest kompenseerib tööandja teise kuni viienda haiguspäeva ning haigekassa tasub alates kuuendast haiguspäevast. See tähendab, et haigekassa tasutavate haiguspäevade arv kasvas kolme täiendava päeva võrra.

COVID-19 haiguse kulude katmine

COVID-19 haiguse kulude täiendavaks katmiseks kasutati ja kajastati 2021. aasta I poolaastal 36,8 miljonit eurot. 2021. aasta I poolaasta lõpuks oli haiguspäevade hüvitamise muudatuse lisakulu 1. jaanuarist alustatud haigusjuhtumite puhul (tasumine 6.-8. päev) 11,5 miljonit eurot, millest 6,5 miljonit eurot on rahastatud 2021. aasta lisaelarvega COVID-19 haiguse kulude katmiseks eraldatud eelarve arvelt.

2021. aasta I poolaastal tasusime seoses COVID-19 haigusega reservkapitalist **perearstidele** vastuvõtuajaväliselt valvekeskuses töötamise eest või täiendava tööjõu eest nimistu juures, kui perearst või õde on kas haigestunud või määratud isolatsiooni ning asendamine ei ole oma praksise piires võimalik. Samuti tasusime nimistuvälise patsientide ja perearstia isikute teenindamise eest, kellel on COVID-19 haiguse kahtlus ja kes ei viibi oma perearsti teeninduspiirkonnas. Perearstidele tasusime 2021. aasta I poolaastal 574 tuhat eurot.

Suurendasime **nõuandetelefoni tasu** testile suunamise võimekuse tõstmise eest. Praegu tagatakse testile suunamine puhkepäeviti ja riiklikel pühadel kell 8-17. Testile peab saama suunata isikuid igapäevaselt kell 8-22. Nõuandetelefoni võimekuse suurendamiseks tasusime 2021. aasta I poolaastal 381 tuhat eurot.

Hooldekodudes tasusime täiendava õe ressursi eest seoses COVID-19 haiguse levikuga. Statsionaarse õendusteenuse kogukuluks oli I poolaastal 1,5 miljonit eurot.

Eriarstiabis hüvitasime töötasu COVID-patsientidega tegelevates nakkusosakondades (sh I-II astme intensiivravi) ja III astme intensiivravi osakondades ning erakorralise meditsiini osakondades. Nakkusosakondades ja III astme intensiivravi osakondades on täiendav töötasu arvestatud vastavalt raviasutuses COVID-patsientidega tegelemiseks eraldatud voodikohtade arvule, mille puhul lähtuti Terviseameti poolt tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 59 lg 1 ja lg 2 p 1 ja 3 alusel raviasutustele antud korraldustest. Iga voodikoha kohta rakendasime kuutasu, mille kaudu kaetakse COVID-patsientidele eraldatud osakondades töötava personali tööjõukulu. COVID-patsientide vastuvõtmisel osakonda saavad raviasutused täiendavalt esitada haigekassale raviarveid, mida hüvitasime vastavalt tervishoiuteenuste loetelule. Esitatud raviarvete põhjal rakendasime täiendavalt COVID-19 haigusega seotud tavaosakonna ja intensiivraviosakonna voodipäevatasu iga patsiendi ravimisel. COVID-19 haigusega seotud voodite valmisoleku ning COVID-19 haiguse ravikuludeks tasusime I poolaastal kokku üle 21 miljoni euro. Lisaks tasusime eriarstiabis tehtud COVID-19 testide eest tervishoiuteenuse osutajale täiendavalt üle 500 tuhande euro.

Hüvitasime HVA haiglale ning kiirabipidajatele **ületundidega seotud kulud**, sest osa personali oli haige/eneisolatsioonis ning olemasolev personal pidi tegema ületunde. Tasu maksti juhul kui raviasutuses oli Terviseameti peadirektori otsuse kohaselt rakendunud vähemalt plaan A3. Ületunnitasudena tasusime kiirabile I poolaastal kokku 3,2 miljonit eurot.

Tasusime 5,30 eurot iga COVID-19 haigusega seotud **vaktsineerimise eest** HVA haiglale või perearstile ning 7,30 eurot väljaspool tegevuskohta ning nädalavahetuseti ja riigipühadel tehtud iga vaktsiinisüsti eest. Tasu ei makstud juhul kui vaktsineeritakse oma tervishoiuasutuse töötajat. Vaktsineerimise kuluks 2021. aasta I poolaastal oli 4,7 miljonit eurot, millest 2,5 miljoni ulatuses kaeti perearstide poolt ning 2,2 miljoni ulatuses eriarstiabis tehtud vaktsineerimise kulud.

COVID-19 ravimitele kulus kokku ligi 3,4 miljonit eurot.

Lisaks kaeti haigekassa eelarvest 10,9 miljoni euro ulatuses isikukaitsevahendite kuludid.

COVID-19 vaksineerimine

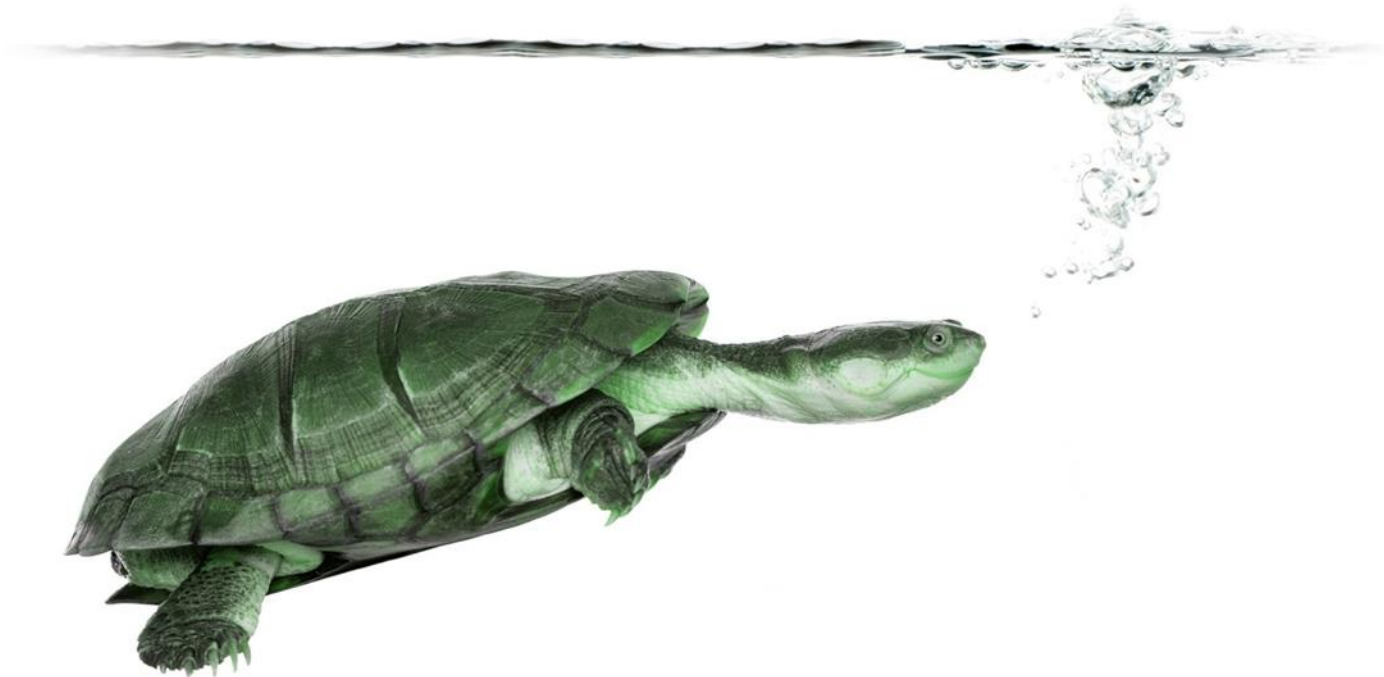
2021. aastal on COVID-19 haiguse vastane vaksineerimine Eestis kõikidele tasuta. Vaksineerimise ettevalmistamist ja korraldamist juhtis 2021. aasta esimese kvartali jooksul sotsiaalministeeriumis moodustatud COVID-19 vaksineerimise juhtrühm, siis alates aprillist 2021 moodustati eelnimetatud juhtrühma baasil kaks töörühma: COVID-19 vaksineerimise strateegia töörühm, põhiülesandega COVID-19 vaksineerimise strateegia loomine ning COVID-19 vaksineerimise korralduse töörühm, põhiülesandega COVID-19 vastase vaksineerimise plaani operatiivne elluviimine ja elanikkonna vaksineerimise korraldamine 2021. aasta sügiseks. Mõlemasse töörühma on kaasatud Eesti Haigekassa esindaja.

COVID-19 vaksineerimist teostavad haigekassa lepingupartnerid. Eesti Haigekassal on 30. juuni 2021. aasta seisuga lepingud 17 teenuseosutajaga üle Eesti. Senised vaksineerimislepingud on sõlmitud 31. augustini. Kuna vaksineerimine jätkub ka sügisel, kuulutas haigekassa 29. juunil välja hanke uute lepingupartnerite leidmiseks. Lisaks pikendatakse lepinguid olemasolevate lepingupartneritega. Kõiki lepingupartnereid ei kasutata kogu aeg, partnerid saavad ka ise otsustada, millal ja millises mahus nad vaksineerimist korraldavad.

Vaktsiinide jaotamisel oli fookus kuni aprilli lõpuni vanusegruppides 70+, riskirühmadesse kuuluvatel inimestel, kõrgema nakkusriskiga eesliinitöötajatel ja elutähtsate teenuste osutajate vaksineerimisel. Alates käesoleva aasta maikuust avanes vaksineerimise võimalus kõikidele neile Eesti inimestele, kes on vähemalt 16- aastased ning alates 17. juunist ka lastele alates 12. eluaastast.

30. juuni seisuga oli Eestis kokku vähemalt ühe vaksiinidoosiga vaksineeritud 559 904 inimest. Täiskasvanute, vähemalt üks kord vaksineeritute hõlmatus on 51,3% ning vaksineerimiskuuri läbinud inimeste hõlmatus on 41,2%.

Vaksineerimisteenuse eest tasus haigekassa I poolaastal ligi 4,7 miljonit eurot.

Eelarve täitmise aruanne

Tabel 1. Eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine	Muutus 2021. aastal võrreldes 2020. I poolaastaga
HAIGEKASSA TULUD					
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	684 644	665 736	722 952	109%	6%
Tegevustoetus	79 868	166 015	165 883	100%	108%
Tulud kindlustuslepingute alusel	784	738	784	106%	0%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	817	660	864	131%	6%
Finantstulud	153	42	0	0%	-100%
Muud tulud	1 021	3 541	3 645	103%	257%
HAIGEKASSA TULUD KOKKU	767 287	836 732	894 128	107%	17%
COVID-19 lisaraha riigieelarvest	58 655	0	36 835	0%	-37%
EELARVE TULUD KOKKU	825 942	836 732	930 963	111%	13%
Tervishoiuteenuste kulud					
Tervishoiuteenuste kulud	519 794	635 743	616 049	97%	19%
Haiguste ennetamise kulud	6 520	8 636	7 924	90%	22%
Üldarstiabi kulud	73 290	84 326	84 102	100%	15%
Eriarstiabi kulud	362 571	429 622	418 995	98%	16%
Õendusabi kulud	20 866	26 454	22 719	86%	9%
Hambaravi kulud	24 419	32 836	32 523	99%	33%
Kiirabi kulud	28 315	29 363	30 093	102%	6%
Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi	3 813	4 163	3 999	96%	5%
Isikukaitsevahendid	0	14 000	10 904	78%	–
TTL palgakomponendi kompenseerimine	0	0	4 790	0%	–
Reserv	0	6 250	0	0%	–
Tervise edendamise kulud	1 281	2 233	1 082	48%	-16%
Ravimite kulud	81 950	90 925	82 151	90%	–
Kindlustatutele kompenseeritavate ravimite kulud	71 414	77 385	74 477	96%	4%
Täiendav ravimihüvitis	1 078	1 368	1 133	83%	5%
HIV-i ja AIDS-i ravimid, antidoodidja immuunpreparaadid	9 458	12 172	6 541	54%	-31%
Ajutise töövõimetuse hüvitiste kulud	103 488	108 313	116 566	108%	13%
Meditiiniseadmete hüvitise kulud	5 474	6 552	6 115	93%	12%
Eestis kindlustatute ravi välisriigis	5 885	7 076	4 536	64%	-23%
Muud kulud	9 881	14 687	10 902	74%	10%
Tervishoiukulud kokku, va COVID-19 kulud	727 753	865 607	837 401	97%	15%
sh COVID-19 kulud	58 655	0	35 545	0	–
TERVISHOIUKULUD KOKKU	786 408	865 607	872 946	101%	11%

HAIGEKASSA TEGEVUSKULUD					
Tööjõukulud	3 979	4 045	4 149	103%	4%
Majandamiskulud	939	1 216	865	71%	-8%
Infotehnoloogia kulud	1 072	1 389	1 090	78%	2%
Arenduskulud	168	260	176	68%	5%
Muud tegevuskulud	518	630	472	75%	-9%
Haigekassa tegevuskulud kokku	6 676	7 540	6 752	90%	1%
EELARVE KULUD KOKKU	793 084	873 147	879 698	101%	11%
EELARVE TULEM	32 858	-36 415	51 265	-	-

Tabel 2. Olulisemad näitajad aastatel 2017–2021 I poolaastal

	2017 I poolaasta tegelik	2018 I poolaasta tegelik	2019 I poolaasta tegelik	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta tegelik	Muutus võrreldes 2020. a
Kindlustatute arv perioodi lõpus	1 240 529	1 246 751	1 257 816	1 265 601	1 270 820	0%
Tervishoiuteenuseid kasutanud inimeste arv						
Perearstiabi	843 933	861 097	852 178	806 822	889 052	10%
Eriarstiabi	590 491	586 906	582 709	516 788	534 031	3%
ambulatoorne ravi	574 792	570 958	567 356	501 497	521 006	4%
päevaravi	32 591	33 860	34 298	26 845	30 036	12%
statsioonaarne ravi	75 113	75 916	75 524	63 665	65 161	2%
Õendusabi*	11 791	11 979	12 117	12 945	18 530	26%
Hambaravi	113 675	111 985	114 762	100 891	109 343	8%
Hüvitisi kasutanud inimeste arv						
Hambaravihüvitis	0	129 830	159 230	146 672	189 823	29%
Proteesihüvitis	0	20 544	22 741	16 275	19 864	22%
Soodusravimid	706 100	725 820	724 389	696 146	684 934	-2%
Meditatsiooniteenused	50 800	52 978	54 493	52 622	54 607	4%
Töövõimetushüvitis	124 386	132 977	129 241	150 790	176 271	17%
Vastuvõttude arv						
Eriarstiabi ambulatoorsest vastuvõttude arv	2 074 162	2 053 707	2 061 612	1 631 332	1 579 975	-3%
sh arsti- ja õe kaugvastuvõttud				260 448	159 411	-39%
Operatsioonide arv						
ambulatoorne ravi	7 756	8 293	9 122	6 816	8 451	24%
päevaravi	28 008	30 571	30 702	22 939	26 716	16%
statsioonaarne ravi	35 138	35 379	36 333	30 593	31 515	3%
Sünnituste arv	6 351	6 884	6 628	6 226	6 262	1%
Ravimihüvitis						
soodusretseptide arv	4 115 693	4 254 275	4 193 121	4 169 154	4 202 007	1%
soodusretseptide keskmine maksumus haigekassale (eurot)	15,0	15,2	15,5	17,1	17,7	3%
soodusretsepti keskmine maksumus patsiendile (eurot)	6,8	6,9	6,8	7,0	7,0	1%
Töövõimetushüvitis						
Haigekassa hüvitatud töövõimetuspäevade arv	3 311 569	3 496 981	3 505 547	4 029 057	4 147 581	3%
Ühe päeva töövõimetuse hüvitise maksumus (eurot)	23,6	25,1	26,4	27,3	28,1	3%

*alates 2021. aastast lisandus näitajatesse (täismahus) õendusteenus üldhooldekodus.

Kindlustatute arv

Tabel 3. Kindlustatute arv

	30.06.2020	31.12.2020	30.06.2021	Muutus 12 kuu jooksul (inimeste arv)	Muutus 6 kuu jooksul (inimeste arv)
Töötavad kindlustatud inimesed	628 393	620 564	631 435	3 042	10 871
Kindlustatutega võrdsustatud inimesed	579 420	586 058	580 550	1 130	-5 508
Muud kindlustatud inimesed	56 554	58 979	58 835	2 281	-144
Riigi kindlustatud inimesed	52 351	54 651	54 404	2 053	-247
Välislepingu alusel kindlustatud inimesed	3 677	3 771	3 868	191	97
Vabatahtliku lepingu alusel kindlustatutega võrdsustatud inimesed	526	557	563	37	6
Kokku	1 264 367	1 265 601	270 820	6 453	5 219

Ravikindlustusele on õigus igal Eesti alalisel elanikul, samuti kõigil, kes viibivad siin tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel või ajutise viibimisalusega, kui nende eest tasutakse sotsiaalmaksu. Lisaks tagab riik ravikindlustuse alla 19-aastastele lastele, õpilastele ja üliõpilastele, ajateenijatele, rasedatele, töötutele, lapsehoolduspuhkusel olijatele, ülalpeetavatele abikaasadele, pensionäridele, puudega inimeste hooldajatele ja haigekassaga vabatahtliku kindlustuslepingu sõlminutele. Ravikindlustuse statistikas on eri alustel ravikindlustatud inimesed jagatud viide rühma:

- **töötavad kindlustatud** – töandja poolt kindlustatud inimesed, füüsilisest isikust ettevõtjad (sh nende tegevuses osalevad abikaasad), juhtimis- ja kontrollorgani liikmed, võlaõigusliku lepingu sõlminud inimesed, ettevõtetulult maksu maksjad, osalise või puuduva töövõimega inimesed;
- **kindlustatutega võrdsustatud** – pensionärid, lapsed, õpilased, rasedad, ülalpeetavad abikaasad, usulise ühenduse registrisse kantud kloostri nunnad või mungad;
- **riigi kindlustatud** – töötukassas arvel olijad, lapsehoolduspuhkusel olijad, ülalpeetavaid lapsi kasvatavad vanemad, puudega inimese hooldajad, ajateenijad, doktoranditoetuse saajad, loometoetuse saajad, pääste-teenistuse toetuse saajad, mittetöötavad vanaduspensioniealised, rahvusvahelise kaitse saajad;
- **välislepingu alusel kindlustatud** – teisest Euroopa Liidu (EL) liikmesriigist Eestisse elama asuvad pensionärid, teisest EL-i liikmesriigist Eestisse lähetatud töötajad, teise EL-i liikmesriiki lahkuvad Eesti pensionärid, Vene Föderatsiooni sõjaväepensionärid;
- **vabatahtliku lepingu alusel kindlustatutega võrdsustatud** – ravikindlustuse seadusest tulenevalt kindlustatud inimestega võrdsustamise lepingu alusel kindlustatud inimesed.

Statistiliselt arvestatakse eelkõige töötavate kindlustatute kategooriat. See tähendab, et kui inimesel on mitu kehtivat kindlustust, siis ravikindlustuse statistika andmeid topelt ei näita. Seetõttu kajastuvad näiteks nii pensionärina kui ka töötava inimesena kindlustatute andmed vaid töötavate kindlustatute all.

Seoses COVID-19 pandeemiaga toimusid 2020. aastal kindlustatute struktuuris muutused, mil töötavate kindlustatute arv vähenes ning samas suurusjärgus riigi poolt kindlustatud isikute arv tõusis. Põhjuseks viirusperioodil toimunud koondamised ning töötuks registreerimise suurenemine. Alates 2021. aasta teisest kvartalist on seoses COVID-19 haiguse pidurdumisega ning nõudluse suurenemisega tööjõu järele, töötavate kindlustatute arv taas väikses tõusutrendis.

Tulud

Tabel 4. Tulude eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa	684 644	665 736	722 952	109%
Tegevustoetus	79 868	166 015	165 883	100%
Tulud kindlustuslepingute alusel	784	738	784	106%
Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt	817	660	864	131%
Finantstulud	153	42	0	0%
Muud tulud (va COVID-19 tulud)	1 021	3 541	3 645	103%
COVID-19 lisaraha riigieelarvest	58 655	0	36 835	–
Kokku	825 942	836 732	930 963	111%

Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa

Kõige enam mõjutab haigekassa tulude eelarve täitmist sotsiaalmaksu ravikindlustuse osast saadav tulu. 2021. aasta I poolaastal oli sotsiaalmaksu ravikindlustuse tulu laekumine ligi 723 miljonit eurot, mis oli planeeritud eelarvest rohkem kui 57 miljon eurot. 2021. aasta sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa planeerimisel lähtus haigekassa rahandusministeeriumi koostatud prognoosist, milles prognoositi 2021. aastal sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa tulu vähenemist aastas –1% ehk ligi 66 miljonit eurot võrreldes 2020. aasta eelarvega.

Tegevustoetus

Tegevustoetuse eesmärk on laiendada ravikindlustuse tulubaasi, et vähendada selle sõltumist vaid tööhõivel põhinevast rahastamisest ja tagada seeläbi ravikindlustussüsteemi rahastamise pikaajaline jätkusuutlikkus. Riigieelarvest kantakse eraldi Eesti Haigekassa eelarvesse mittetöötavate vanaduspensionäride pensionite kogusummast 2021. aastal 12% (2020.aastal 11%).

Eesti Haigekassa tegevustoetuse eraldis on 2021. aasta I poolaastal 166 miljonit eurot, millest 94 miljonit eurot on tulu mittetöötavate vanaduspensionäride pensionitelt ning 72 miljonit toetus tervishoiukulude katteks ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks.

Tulud kindlustuslepingute alusel

Need on tulud, mis saadakse kindlustatud inimesega võrdsustamise lepingust ja Eestis elavate Vene Föderatsiooni sõjaväepensionäride kindlustamisest.

Ravikindlustuse seaduse § 22 järgi võib kindlustuseta inimene ennast ise kindlustada, sõlmides haigekassaga lepingu ning tasudes igakuised kindlustusmaksed. Kindlustusmaks arvutamise aluseks on statistikaameti viimati avaldatud eelmise kalendriaasta Eesti keskmine kuine brutopalk, mis korrutatakse 0,13-ga.

Sissenõuded ja tulud ravikindlustushüvitistelt

Sissenõuetena kajastatakse kindlustusfirmadele esitatud liikluskahju tagajärjel väljamakstud tervishoiukulude sissenõuded ning tervishoiuteenuse osutajatele, apteekritele ja kindlustatutele kontrolli tulemusel esitatud nõuded. 2021.aasta I poolaastal laekus nõuetest tulu 864 tuhat eurot, mis on 2021. aastaks planeeritud eelarvest 204 tuhande euro võrra suurem (eelarve täitmine 131%).

Finantstulud

Haigekassa saab rahandusministeeriumiga sõlmitud hoiulepingu alusel riigi kontsernikontol hoitava raha jäägilt intressi, mille suurus on võrdne kassareservi tulususega. Tulusus sõltub perioodi jooksul võlakirjaturu hinnaliikumise mõjutanud sündmustest ja lühiajalise deposiidi intressimääradest.

2021. aasta I poolaastal haigekassa riigi kontsernikontol hoitava raha jäägilt, vastavalt teatistele, intresse ei teeninud.

Muud tulud

Muudes tuludes on kajastatud haigekassa esitatud nõuded Euroopa Liidu liikmesriikide pädevatele asutustele nende riikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest, tulu raviteenuste arvete töötlemisest ning tegevuskulude ja ravikindlustuse kuludega seotud valuutakursi muutuste kasumid.

2021. aasta I poolaastal esitasime EL-i liikmesriikide kindlustatutele Eestis osutatud raviteenuste eest teiste liikmesriikide pädevatele asutustele nõudeid 1,1 miljoni euro eest.

Muudes tuludes kajastatakse Vabariigi Valitsuse 2021.aasta lisaelarvest tervishoiukriisi ületamiseks eraldatud vahendid 100 miljoni euro ulatuses sh 26,5 miljonit haigekassa reservkapitali taastamiseks. COVID-19 haiguse kulude katmiseks kasutati ja kajastati 2021. aasta I poolaasta tuludes 36,8 miljonit eurot.

Samuti on käesoleval aastal muudes tuludes kajastatud 2021. aastal töövõimetushüvitise 1-3 päeva kulude kompenseerimiseks eraldatud 2,5 miljonit eurot.

Tervishoiukulud

1. Tervishoiuteenused

Tabel 5. Tervishoiuteenuste eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Haiguste ennetamine	6 520	8 807	7 924	90%
Üldarstiabi	73 290	84 326	84 102	100%
Eriarstiabi	362 571	429 622	418 995	98%
Õendusabi	20 866	26 454	22 719	86%
Hambaravi	24 419	32 836	32 523	99%
Kiirabi	28 315	29 363	30 093	102%
Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi	3 813	4 163	3 999	96%
Isikukaitsevahendid	0	14 000	10 904	78%
TTL palgakomponendi kompenseerimine	0	0	4 790	–
Reserv	0	6 250	0	–
Kokku	519 794	635 821	616 049	97%

Haigekassa eesmärgiks on jätkuvalt tagada kvaliteetse arsti- ja õendusabi õigeaegne kättesaadavus ning esmatasandi tervishoiuteenuste arengu toetamine. Ühtlasi on haigekassa eesmärgiks jätkuvalt laiendada teenuste paketti tõendus põhiste ja kulutõhusate diagnostika- ja ravimeetodite lisamisega. 2021. aasta eelarvesse kavandatud reservist kaeti 1. aprillist kehtestatud tervishoiuteenuste loetelu muudatused (peamiselt kollektiivlepingust tulenevad hinnamuutused).

Tervishoiuteenuste eelarve koostamise aluseks on metoodiliselt koostatud haigekassa nõudlus. Nõudlust hindame kõikidel erialadel ja teenuste tüüpides. Hindamisel arvestame, kui suur on kindlustatute oodatav tervishoiuteenuste vajadus järgmiseks aastaks.

1.1 Haiguste ennetamine

Tabel 6. Haiguste ennetamise eelarve täitmine tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv

	2020 poolaasta tegelik		2021 poolaasta eelarve		2021 poolaasta tegelik		Eelarve täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Koolitervishoid	4 386	0	4 489	0	4 561	0	102%	–
Noorte reproduktiivtervise alane nõustamine	556	11 761	958	22 856	733	12 321	77%	54%
Noorsportlaste tervisekontroll	372	3 398	855	6 888	681	4 429	80%	64%
Rinnavähi varajane avastamine	638	14 740	1 375	30 229	1 065	24 361	77%	81%
Emakakaelavähi varajane avastamine	147	5 870	591	12 755	592	13 454	100%	105%
Jämesoolevähi varajane avastamine	258	604	434	23 613	284	744	65%	3%
Meeste tervise projekt	81	1 134	0	0	0	0	0%	–
Tubakast loobumise nõustamine	8	279	52	0	8	310	15%	–
Muu ennetus	74	0	53	0	0	0	0%	–
Kokku	6 520	37 786	8 807	96 341	7 924	55 619	90%	58%

*Ravijuhtude arv ei sisalda koolitervishoiu mahtu, kuna koolitervishoidu rahastatakse õpilaste arvu järgi.

Koolitervishoiuteenus peamine eesmärk on kooliealiste laste tervise ja arengu süsteemne jälgimine, võimalike probleemide korral lapsevanema teavitamine ning lapse suunamine täiendavateks uuringuteks ja abi saamiseks vajalike spetsialistide juurde. Koolitervishoiuteenus hulka kuulub õpilaste ennetav tervisekontroll, mis hõlmab õendusanamneesi kogumist ja terviseseisundi hindamist. Alates 2020. aasta 1. aprillist hakkas kehtima kooliõdedele mõeldud nüüdisajastatud tegevusjuhend. Täpsustatud sisuga koolitervishoiuteenus on suunatud tervise edendamisele ja haiguste ennetamisele, tervisliku koolikeskkonna kujundamisele, tervise järelevalvele ning vajadusel esmaabi osutamisele. Koolitervishoiu teenuse eest tasutakse partneritele püsitasu põhimõttel.

Noorte reproduktiivtervise alane nõustamine ja seksuaalsel teel levivate infektsioonide ennetamine on alates 1. juulist 2018 suunatud mõlemast soost noortele vanuses kuni 26 eluaastat. Koostöös Eesti Seksuaaltervise Liidu, Eesti Naistearstide Seltsi ja Eesti Ämmaemandate Ühinguga on kirjeldatud noorte reproduktiivtervise alase teenuse sisu, teenuseosutajate pädevus, teenuse ulatus ning infrastruktuur.

Noorsportlaste tervisekontroll on suunatud kuni 19-aastastele noortele, kes spordivad lisaks kooli kehalise kasvatus tundidele regulaarselt vähemalt kolm korda nädalas. Spordimeditsiiniliste terviseuuringute laiem eesmärk on kaitsta sportlase tervist ja tagada tervisele ohutu treenimine, ning nõustamise ja ennetustegevuste kaudu vähendada spordiga kaasnevate terviseprobleemide/vigastuste tekkeriski tulevikus.

Alates 2021. aastast lisati **vastsündinute sõeluuringusse** GALT-ensüümi aktiivsuse määramise test, mille tulemusena toimub Eestis vastsündinute galaktoseemia sõeluuring.

Alates 2021. aastast lisandusid ennetuse eelarvesse **mittekindlustatud inimeste sõeluuringud** ning arvestame ka riskirühmadele vaktsineerimise võimaluste laiendamisega.

Rinnavähi ennetuse riikliku sõeluuringu eesmärk on varajases arengustaadiumis rinnavähkide avastamise osakaalu suurendamine ja rinnavähki suremuse vähendamine. Alates 2018. aastast hakkasime vastavalt uuendatud riiklikule rinnavähi sõeluuringu tegevusjuhendile kutsuma uuringule ka kuni 69-aastaseid naisi. Sihtgrupi etapiline laiendamine lõpeb 2022. aastal, mil Eestis on rinnavähi sõeluuringuga hõlmatud kõik 50–69-aastased naised. See vastab Euroopa Komisjoni soovitudele.

Emakakaelavähi sõeluuringu eesmärk on vähieelsete seisundite õigeaegne avastamine ja ravi, et vähendada haigestumist emakakaelavähki. Emakakaelavähi sõeluuringu projekti kaugem eesmärk on emakakaelavähi haiges-

tumise ja suremuse vähenemine ning viie aasta elulemuse suurenemine.

Emakakaelavähi sõeluuring on läbinud metoodilise uuenduskuuri. Käesolevast aastast muutus sõeluuringu esmane uuring (seni tehtud PAP-testi asemel tehakse HPV-test), HPV-testi juurde liidestatakse samast biomaterjalist vajadusel võetav lisauuring (LBC) ning laiendati sõeluuringu sihtrühma kahe vanusekohordi võrra (sõeluuringusse kutsutakse kõiki naisi kuni 65. eluaastani). Muudatustega paraneb sõeluuringute kvaliteet, kättesaadavus ja andmehõive.

Jämesoolevähi varajase avastamise sõeluuring käivitus 1. juulil 2016. Sõeluuring koosneb peitveretestist ja vajadusel lisanduvast koloskoopilisest uuringust. Jämesoolevähi sõeluuringu tegemist koordineerivad perearstid, kelle ülesanne on sihtgrupi nõustamine ja peitveretestide tegemise kättesaadavaks muutmise. Sõeluuringule oodatakse osalema 60–69-aastaseid inimesi iga kahe aasta tagant.

Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on suurenenud rinnavähi- ja jämesoolevähi **sõeluuringus osalenute hõlmatus** - rinnavähi puhul 13% (eelmise aasta samal perioodil oli hõlmatus 18%, nüüd 31%) ja jämesoolevähi puhul 4% (24% möödunud aasta I poolaastal, sel aastal 28%). Emakakaelavähi puhul on hõlmatus jäänud samale tasemele. 2021 aasta algusest alates saavad sõeluuringutel osaleda ka ravikindlustuseta isikud, mis suurendab sihtgrupi suurust.

1.2 Üldarstiabi

Tabel 7. Üldarstiabi eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Baasraha	10 318	9 994	11 735	117%
Kauguse lisatasu	1 270	2 228	2 210	99%
Lisatasu teise pereõe eest	5 621	5 968	6 385	107%
Pearaha kokku	40 497	41 835	42 980	103%
Pearaha kuni 3 a vanuste kindlustatute eest	2 403	2 472	2 507	101%
Pearaha 3–6 a vanuste kindlustatute eest	2 379	2 483	2 536	102%
Pearaha 7–49 a vanuste kindlustatute eest	16 207	16 704	17 189	103%
Pearaha 50–69 a vanuste kindlustatute eest	11 262	11 718	11 929	102%
Pearaha üle 70 a vanuste kindlustatute eest	8 246	8 458	8 819	104%
Uuringute fond	12 015	18 862	15 031	80%
Tegevusfond	1 689	2 061	2 881	140%
Teraapiafond	630	910	853	94%
Koduõendus tervisekeskustes	458	674	574	85%
Soolevähi varajane avastamine (perearstid)	163	253	206	81%
Emakakaelavähi varajane avastamine	0	127	9	7%
Kvaliteedi lisatasu	36	117	49	42%
Tööajaväline lisatasu	191	259	224	86%
Lisatasu muu personal tervisekeskuses	0	199	68	34%
Asendustasud	0	372	160	43%
Perearsti nõuandetelefon	402	467	737	158%
Kokku	73 290	84 326	84 102	100%

Tabel 8. Perearsti nimistute ja nimistus olevate kindlustatud inimeste arv ning tööajavälise vastuvõtte arv

Nimistud	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik
Nimistute arv	786	786	0%
Kauguse lisatasu saavate nimistute arv	285	397	39%
Teise pereõe lisatasu saavate nimistute arv	509	574	13%
Keskmine nimistu suurus (kindlustatud inimeste arv)	1 586	1 596	1%
Kokku inimeste arv, kelle eest on makstud pearaha	1 246 685	1 254 797	1%
kuni 3-aastased kindlustatud inimesed	41 028	41 061	-1%
3–6-aastased kindlustatud inimesed	56 029	56 576	1%

7–49-aastased kindlustatud inimesed	643 893	648 166	1%
50–69-aastased kindlustatud inimesed	315 735	317 107	0%
70-aastased ja vanemad kindlustatud inimesed	189 435	191 887	1%
Perearsti tööajaväliste vastuvõttude tundide arv			
Perearsti tööajaväliste vastuvõttude tundide arv	3 789*	3 708	-2%
Pereõe tööajaväliste vastuvõttude tundide arv	3 576*	4 080	14%
Nõuandetelefoni kõnede arv			
Nõuandetelefoni kõnede arv	160 284	251 360	-57%

*Statistika ei kajasta COVID-19 patsientide vastuvõtmisega seotud tööajavälis ületunnitööd

2021. aasta I poolaastal oli haigekassal leping 426 üldarstiabi teenuseosutajaga. Perearsti nimistuid oli juuni lõpu seisuga 786 ning ühes nimistus oli keskmiselt 1596 kindlustatud inimest. Kauguse lisatasu saavaid nimistuid oli juuni lõpu seisuga 397. Teise pereõe teenust rahastasime 574 nimistus (2020. aasta I poolaastal 509 nimistus), sest teine pereõde on oluliseks teguriks üldarstiabi kättesaadavuse ning ka kvaliteedi parandamisel.

30. juuni seisuga oli haigekassal leping 45 tervisekeskusega, kuhu kuulus 245 nimistut (2020. aasta I poolaastal 34 tervisekeskusega kuhu kuulus 175 nimistut). 2021. aasta I poolaastal on tervisekeskustega liitunud 29 uut nimistut.

2021. aasta eelarve koostamisel arvestasime perearstiabi asendussüsteemi rahastamise muutmise mõjuga ning koduõendusteenuse kasvuga tervisekeskustes. I poolaastal kasutas koduõendusteenust tervisekeskuses 1058 inimest, mida on võrreldes 2020. aasta I poolaastaga 287 inimest enam.

Tegevusfondi kasutati ligi 2,9 miljoni euro ulatuses. Tegevusfondi, millisest rahastatakse peamiselt päevakirurgia ja günekoloogia teenuseid, lisati alates 2021. aastast kaks uut teenust, mis on seotud emakakaelavähi sõeluuringuga. Aruandeperioodil on tegevusfondi rahastamine võrreldes 2020. aasta I poolaastaga suurenenud 49% (ligi 900 tuhande euro võrra).

Uuringufondi rahastamine on võrreldes eelmise aastaga suurenenud 25%. Uuringufondi rahastamise maht on haigekassa ja tervishoiuteenuste osutaja vahel kokku lepitud, tegevusfondi maht aga jäetud avatud kohustuseks.

2021. aasta 30. juuni seisuga oli e-konsultatsiooni kasutamise võimalus 29 erialal. Lisaks pakutakse pilootprojektina e-konsultatsiooni laste oftalmoloogia erialal, mida plaanime sügisel lisada tervishoiuteenuste loetellu. Läbirääkimised erialaseltsidega uute erialade lisamiseks käivad. 2021. aasta I poolaastal laekus perearstidelt terviseinfosüsteemi 24 147 digisaatekirja e-konsultatsioonile, kokku 409 asutusest. Teenust osutati 864 tuhande euro eest. Kõige rohkem konsulteeriti neuroloogia erialal (3515 juhtu), järgnesid ortopeedia (2674 juhtu), endokrinoloogia (1757 juhtu) ja allergoloogia-immunoloogia (1597 juhtu). Võrreldes 2021. aasta I poolaastaga kasvas e-konsultatsioonide arv 33%.

2021. aasta I poolaastal tehti üldarstiabis ligi 339 tuhat kaugvastuvõttu enam kui eelmise aasta samal perioodil.

Perearsti nõuandetelefoni kõnede arv suurenes I poolaastal 56% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. 2021. aasta I poolaastal tehti nõuandetelefonile 253 381 kõnet, mis on üle 90 000 kõne enam kui 2020. aasta samal perioodil. Seejuures suurenes jaanuaris kõnede arv võrreldes eelmise aastaga ligi 20 000 võrra, veebruaris ligi 23 000 võrra ja märtsis üle 15 000 kõne võrra. Kõnede arvu kasv on peamiselt seotud COVID-19 haigusega, mis tõi perearstidele suure koormuse ning perearsti nõuandetelefon aitas seda koormust hajutada. Alates 2020. aasta detsembrist suunati inimesi koroonatetestile ka nädalavahetustel, mil perearstid reeglina ei tööta. Jätakuvalt pikendasid nõuandeliini töötajad nädalavahetustel vajalikke retsepte.

1.3 Eriarstiabi

Tabel 9. Eriarstiabi eelarve täitmine tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv teenuse tüüpide kaupa

	2020 poolaasta tegelik		2021 poolaasta eelarve		2021 poolaasta tegelik		Eelarve täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Eriarstiabi kokku	302 638	1 373 178	362 154	1 523 862	355 249	1 466 740	98%	96%
ambulatoorne kokku	115 395	1 270 990	134 380	1 393 147	142 432	1 360 613	106%	98%
päevaravi kokku	14 639	26 686	16 484	31 419	17 119	29 897	104%	95%
statsionaarne kokku	172 604	75 502	211 290	99 296	195 698	76 230	93%	77%
Erijuhud	34 427	19 292	40 497	21 965	36 926	20 661	91%	94%
Ülikallid erijuhud	3 553	26	5 376	35	4 045	29	75%	83%
Muud erijuhud	30 874	19 266	35 121	21 930	32 881	20 632	94%	94%
Perioditasud	25 506	153	26 971	278	26 820	162	99%	58%
Eriarstiabi kuutasu**	1 451	6	1 487	6	1 479	6	99%	100%
Valmisolekutasu	24 055	147	25 484	272	25 341	156	99%	57%
Kokku	362 571	1 392 623	429 622	1 546 105	418 995	1 487 563	98%	96%

** Eriarstiabi erialade ravijuhtude arv sisaldab Hiiumaa Haigla ravijuhte, mida rahastatakse eriarstiabi kuutasu arvelt.

2021. aasta eriarstiabi prioriteetideks on eeskätt laste ravi täpsema fookusega laste plaanilisel ambulatoorsel ravil ja lastepsühhiaatrial ning onkoloogial, hematoloogial ja viljatusravil. Samuti on eraldi tähelepanu all vaimne tervis ning oleme võtnud eesmärgi lühendada psühhiaatria erialal ravijärjekorda ühe nädala võrra.

2021. aasta I poolaasta jooksul tasusime 534 030 inimese ravi eest, ravi saanud inimeste arv on võrreldes 2020. aasta I poolaastaga kasvanud 3%. Inimeste arvu kasv on toimunud ambulatoorse ravi arvelt, kus teenuseid kasutanud inimeste arv on suurenenud 19 510 inimese võrra.

Aruandeperioodil osutati 1 579 975 ambulatoorset vastuvõttu. Vastuvõttude arv on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga vähenenud ligi 51 350 vastuvõtu võrra (vähenemine võrreldes eelmise aruandeperioodiga 3%). Seejuures vähenes kaugvastuvõttude arv 101 000 võrra ning tavavastuvõttude arv kasvas 49 650 vastuvõtu võrra.

Ambulatoorse raviteenuse kättesaadavuse tagamiseks kasutatakse alates 2020. aastast haigekassa eestvõttel esmakordselt laiendatud ja tasustatud kaugvastuvõtu teenust neil erialadel, mis sisalduvad tervishoiuteenuste loetelus ning mida oli eriolukorras võimalik kodeerida ka kaugvastuvõtu osutamise korral. 2021. aasta I poolaastal osutati kaugvastuvõtuteenust eriarstiabis üle 159 000 korra ja see moodustas 10% kõikidest vastuvõttudest (2020. aasta I poolaastal tehti ligi 260 000 vastuvõttu, 16% kõikidest vastuvõttudest). Erialadest tehti enim kaugvastuvõtte psühhiaatria erialal (35% kõikidest kaugvastuvõttudest) ja sisehaiguste erialal (14%).

Vältimatu ravi osakaal nii ravijuhtudest kui ravikuludest on aruandeperioodil vähenenud 1% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Vältimatu ravi osakaal ravijuhtudest on kõige suurem onkoloogia põhierialal, moodustades 32% eriala ravijuhtudest ning kirurgias, moodustades 28% eriala ravijuhtudest. Ravikuludest on vältimatu ravi osakaal suurim sisehaiguste põhierialal, moodustades 58% eriala kuludest, seejuures infektsioonhaiguste ja sisehaiguste alamerialal on vältimatule ravile kulunud vastavalt 83% ja 81% kuludest.

COVID-19 patsientide statsionaarse ravi eest maksis haigekassa 2021. aasta I poolaastal ligi 31 miljon eurot. Kõige rohkem tasusime patsientide ravi eest Tartu Ülikooli Kliinikumile 1054 ravijuhtu eest 7,8 miljonit eurot, Põhja-Eesti Regionaalhaiglale 884 ravijuhtu eest 6,3 miljonit eurot, Ida-Tallinna Keskhaiglale 1621 ravijuhtu eest 5 miljonit eurot, Lääne-Tallinna Keskhaiglale 1274 ravijuhtu eest 3,3 miljonit eurot ning SA Ida-Viru Keskhaiglale 860 ravijuhtu eest 2,6 miljonit eurot.

Kokku tasuti eriarstiabis 8182 COVID-19 patsiendi statsionaarse ravi ravijuhtu eest kokku 31 miljonit eurot.

2021. aasta I poolaasta jooksul rahastasime 36 sünnituse ravijuhtu enam kui eelmise aasta samal perioodil: kui 2020 I poolaastal oli kokku 6226 sünnituse ravijuhtu, siis 2021. aasta I poolaastal 6262.

Eelarve täitmine ja ravijuhud põhierialade kaupa

Eriarstiabi eelarves on põhierialad esmane järelravi, kirurgia, oftalmoloogia, onkoloogia, pediatría, psühhiaatria, sisehaigused, günekoloogia ja taastusravi.

Tabel 10. Eriarstiabi erialade eelarve täitmine tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta eelarve		2021 I poolaasta tegelik		Eelarve täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Kirurgia	76 356	339 395	90 968	394 463	87 773	373 909	96%	95%
Ambulatoorne	19 360	307 066	24 541	355 332	25 632	339 145	104%	95%
Päevaravi	5 688	10 064	6 557	11 895	7 222	12 283	110%	103%
Statsionaarne	51 308	22 265	59 870	27 236	54 919	22 481	92%	83%
Oftalmoloogia	9 736	158 815	10 870	161 696	12 427	171 590	114%	106%
Ambulatoorne	8 297	157 440	9 110	159 955	10 608	169 800	116%	106%
Päevaravi	318	593	360	729	406	790	113%	108%
Statsionaarne	1 121	782	1 400	1 012	1 413	1 000	101%	99%
Onkoloogia	52 064	84 998	58 845	93 929	51 546	85 409	88%	91%
Ambulatoorne	27 061	74 375	28 371	81 350	29 826	76 228	105%	94%
Päevaravi	2 161	3 097	2 300	3 731	1 937	2 761	84%	74%
Statsionaarne	22 842	7 526	28 174	8 848	19 783	6 420	70%	73%
Günekoloogia	20 224	190 556	24 689	211 605	24 423	207 023	99%	98%
Ambulatoorne	14 108	180 275	16 152	197 380	17 440	196 096	108%	99%
Päevaravi	1 780	5 984	2 304	7 948	2 247	6 881	98%	87%
Statsionaarne	4 336	4 297	6 233	6 277	4 736	4 046	76%	64%
Pediaatria	12 098	53 234	19 759	65 240	12 866	56 160	65%	86%
Ambulatoorne	3 469	46 713	4 657	52 746	4 372	50 086	94%	95%
Päevaravi	734	1 369	998	1 830	881	1 183	88%	65%
Statsionaarne	7 895	5 152	14 104	10 664	7 613	4 891	54%	46%
Psühhiaatria	18 427	133 944	21 839	134 765	20 126	139 550	92%	104%
Ambulatoorne	5 641	129 808	6 172	129 484	6 347	135 164	103%	104%
Päevaravi	161	186	348	346	131	175	38%	51%
Statsionaarne	12 625	3 950	15 319	4 935	13 648	4 211	89%	85%
Sisehaigused	104 788	375 575	123 028	416 324	135 807	391 608	110%	94%
Ambulatoorne	34 671	342 891	41 447	377 180	44 307	356 625	107%	95%
Päevaravi	3 793	5 386	3 604	4 915	4 279	5 805	119%	118%
Statsionaarne	6 324	27 298	77 977	34 229	87 221	29 178	112%	85%
Esmane järelravi	1 793	1 524	2 117	1 990	1 732	1 426	82%	72%
Statsionaarne	1 793	1 524	2 117	1 990	1 732	1 426	82%	72%

Taastusravi	7 152	35 137	10 039	43 850	8 549	40 065	85%	91%
Ambulatoorne	2 788	32 422	3 930	39 720	3 900	37 469	99%	94%
Päevaravi	4	7	13	25	16	19	123%	76%
Statsionaarne	4 360	2 708	6 096	4 105	4 633	2 577	76%	63%
Kokku	302 638	373 178	362 154	1 523 862	355 249	1 466 740	98%	96%
Ambulatoorne	115 395	1 270 990	134 380	1 393 147	142 432	1 360 613	106%	98%
Päevaravi	14 639	26 686	16 484	31 419	17 119	29 897	104%	95%
Statsionaarne	172 604	75 502	211 290	99 296	195 698	76 230	93%	77%

Kirurgia erialale on koondatud kardiokirurgia, lastekirurgia, neurokirurgia, näo- ja lõualuukirurgia, ortopeedia, otorino- larüngoloogia, rindkerekirurgia, uroloogia, veresoontekirurgia ja üldkirurgia raviteenused.

2021. aasta I poolaastal tasusime kirurgia erialal 209 300 inimese ravi eest, mida on võrreldes 2020. aasta I poolaastaga 11 450 inimese võrra rohkem. Kõige rohkem kasvas laboratoorsete uuringute rahastamine.

Aruandeperioodil rahastasime kirurgia erialal eelarvesse planeeritust 20 550 ravijuhtu vähem. Kõige enam mõjutab ravijuhtude eelarve väiksemat kasutust otorinolarüngoloogia, kus osutati planeeritust 14 550 ravijuhtu vähem, ning üldkirurgia, kus osutati 9630 ravijuhtu vähem. Planeeritust enam osutati ravijuhte uroloogias – 6930 ravijuhtu rohkem.

Oftalmoloogia erialal tasusime 100 530 inimese silmaarsti teenuse eest. Teenust kasutanud inimeste arv on võrreldes eelmise aastaga suurenenud 5700 inimese võrra (kasv 6%), rahastamine kasvas 28%.

Onkoloogia põhierialal kajastub ka hematoloogia raviteenuste kasutus. Onkoloogia põhierialal tasusime 30 450 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on sama kui eelmise aasta samal perioodil. Onkoloogia rahastamine on aga vähenenud 1% ehk 0,5 miljoni euro võrra. Rahastamise vähenemist mõjutab enamuse teenuste kasutuse vähenemine: kasvanud on vaid laboratoorsete uuringute, uuringute ja protseduuride ning ambulatoorsete vastuvõttude rahastamine, vastavalt 12%, 7% ja 4%.

Günekoloogiateenuseid kasutas aruandeperioodil 110 630 inimest, kellele osutatud 207 020 ravijuhtu eest tasus haigekassa raviasutustele 24 miljonit eurot. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud 13% ehk 12 450 inimese võrra, rahastamine on kasvanud 21%. Rahastamise kasvu on mõjutanud uuringute ja protseduuride kasutuskordade kasv 26% võrra.

Pediaatrias tasusime 31 510 lapse ravi eest. Ravi saanud laste arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud 2,5% ehk 750 lapse võrra ning seda just ambulatoorset ravi saanud laste arvelt. Rahastamise 6%-list kasvu mõjutab kõige rohkem laboratoorsete uuringute kasv.

Psühhiaatrias tasus haigekassa 52 180 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud 4% ehk 1970 inimese võrra. Inimeste arv on kasvanud ambulatoorses ravis ja see on seotud ambulatoorsete vastuvõttude kasvuga. Psühhiaatria eriala rahastamise kasvu võrreldes eelmise aastaga on kõige enam mõjutanud laboratoorsete uuringute kasv.

Sisehaiguste erialale on koondatud dermatoveneroloogia (nahahaigused), endokrinoloogia (hormonaalsed haigused), gastroenteroloogia (seedetrakti haigused), infektsioonhaigused (nakkushaigused), kardioloogia, kutsehaigused, nefroloogia (neeru- ja kuseteede haigused), neuroloogia, pulmonoloogia (kopsuhaigused), reumatoloogia ja sisehaiguste raviteenused. Sisehaiguste erialal tasus haigekassa 2021. aasta I poolaastal 210 120 inimese ravi eest. Inimeste arv on võrreldes eelmise aasta võrreldava perioodiga kasvanud 7% ehk 13 190 inimese võrra. Kõige enam on seda mõjutanud ambulatoorset ravi saanud inimeste arvu kasv.

Esmast järelravi saanud inimeste arv ja ka ravijuhtude arv on vähenenud. 2021. aasta I poolaastal sai järelravi 1370 inimest. Võrreldes eelmise aastaga on nende arv vähenenud 6%.

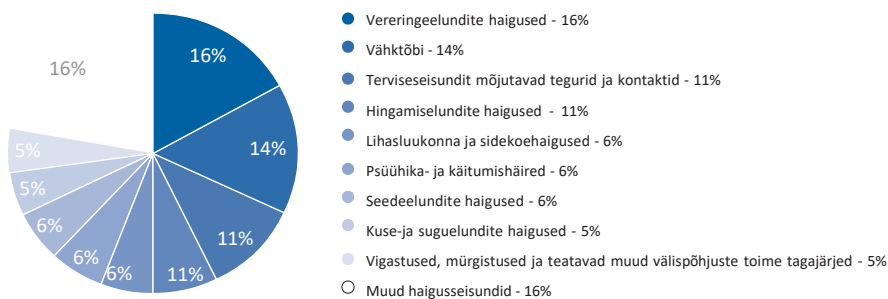
Taastusravi erialal tasusime 29 880 inimese ravi eest. Ravi saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud 11% ehk 3070 inimese võrra ja selle põhjus on ambulatoorset teenust kasutanud inimeste arvu suurenemine. Rahastamine on kasvanud 1,4 miljonit eurot.

Eriarstiabi tervishoiuteenuste kasutus raviarvetel kajastatud põhi- diagnoosi gruppide kaupa

Suurimad haigusseisundite grupid, mida 2021. aasta I poolaastal rahastasime, olid vereringeelundite haigused, kasvaja, tervise- seisundit mõjustavad tegurid ja kontaktid tervisteenustusega ning hingamis- ja lihaskoehaigused.

Võrreldes eelmise aastaga on ravi saanud inimeste arv kasvanud või jäänud samaks kõikide diagnoosigruppide lõikes, välja arvatud sünniperioodis tekkivad teatavad seisundid ning nakkus- ja parasiithaigused. Rahastamine kasvas võrreldes eelmise aastaga kõige rohkem hingamis- ja lihaskoehaiguste ravis, kõige enam vähenes aga sünniperioodis tekkivate teatavate seisundite osas.

Joonis 1. Eriarstiabi rahastuse jagunemine haigusseisundite järgi*

*Raviarvetel kajastatud põhi- ja sekundaardiagnoosigrupid tulenevalt rahvusvahelisest haiguste klassifikatsioonist RHK-10

Eriarstiabi raviarvetel kajastatud tervishoiuteenused

Eriarstiabi raviarvetel kajastatud teenustest olid 2021. aasta I poolaastal suurima rahastamise osakaaluga uuringud ja protseduurid (25%) ning voodipäevad (25%).

Uuringute ja protseduuride maht suurenes võrreldes eelmise aasta sama perioodiga nii kasutuskordade arvu kui ka summa osas 18%. Voodipäevade kasutuskordade arv on kasvanud 3%, rahastamine aga 12%. Teenuse kasutuskordade arv ja rahastamine on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kõige enam kasvanud laboratoorsete uuringute puhul, vastavalt 19% ja 37%. Ambulatoorsete vastuvõttude arv on vähenenud 17%, rahastamine aga on kasvanud 13%. Rahastamine on vähenenud vaid ravimite osas – 18%.

Tabel 11. Raviarvetel kajastatud teenusegruppide osakaal summade lõikes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta tegelik	Muutus võrreldes 2020. aastaga
Uuringud ja protseduurid	25%	25%	–
Voodipäevad	26%	25%	–1%
Laboratoorsed uuringud	15%	18%	3%
Operatsiooniaegsed lisavahendid	11%	10%	–1%
Ambulatoorsed vastuvõtud	9%	9%	–
Ravimid	9%	8%	–1%
Anesteesia	3%	3%	–
Veri ja veretooted	2%	2%	–

Üle lepingumahu osutatud raviteenuste eest tasumine ehk ületöö

Haigekassa tasub ületööd ambulatoorses ravis ja päevaravis koefitsiendiga 0,7 ning statsionaarses eriarstiabis koefitsiendiga 0,3. Aruandeaastal kehtestatud muudatusena võtab haigekassa kokkulepitud kohustuste kogusummat ületavate ravijuhtude eest tasu maksmise kohustuse üle juhul kui tervishoiuteenuste osutaja osutab kindlustatud inimestele teenuseid lepinguperioodiks kokkulepitud kogusummast rohkem ja täidab lepingus kokkulepitud ambulatoorsete ravijuhtude arvu vähemalt 99% ulatuses.

Lepingumahtu ületavate raviteenuste osakaal eriarstiabis oli ravijuhtude puhul 1% ja summa osas 0,2%. Võrreldes 2020. aasta I poolaastaga on ravijuhtude ületöö maht kasvanud 18 korda ja summa 44 korda. Selle põhjus on, et eelmise aasta võrreldaval perioodil osutati eriarstiabis, COVID-19 haiguse levikust tulenevalt plaanilist ravi piiratud ulatuses ning raviteenuste osakaal jäi sellest tulenevalt, erinevalt tavapärasest, suuresti lepingumahu piiresse.

Tabel 12. Üle lepingumahu esitatud ravijuhud tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta eelarve		Muutus võrreldes 2020. aastaga	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Ambulatoorne	17	690	895	12 681	–	–
Päevaravi	0	0	12	27	–	–
Statsionaarne	6	15	99	186	–	–
Kokku	23	705	1 006	12 894	–	–

Erijuhtude eelarve ja ravijuhtude täitmine

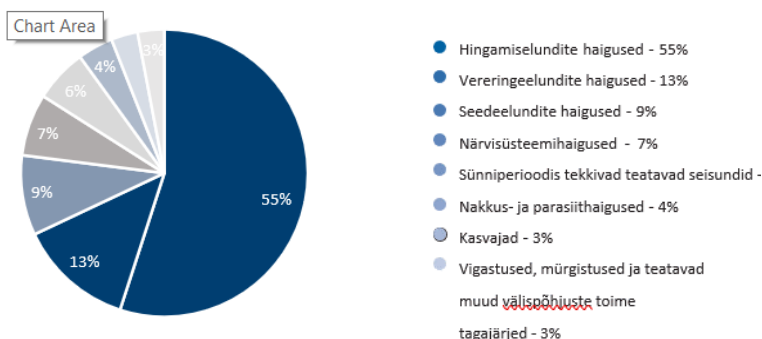
Erijuhtude eelarves on kajastatud ülikallid ravijuhud ja muud erijuhud: organisiirdamised, luuüdi transplantatsioon, sünnitused, hemodialüüs, peritonaaldialüüs, endoproteesimised, viljatusravi, kuulmisimplantatsioon ja katarakti operatsioonid.

Ülikallid ravijuhud

Alates 1. aprillist 2020 loetakse ülikalliks ravijuhuks statsionaarse ravi raviarve, mille maksumus on piirkondlikel haiglatel vähemalt 104 tuhat eurot ja teistel tervishoiuteenuse osutajatel vähemalt 73 tuhat eurot.

2021. aasta I poolaastal esitasid tervishoiuteenuse osutajad meile tasumiseks 29 ülikallist ravijuhtu summas 4 miljonit eurot. Põhidiagnoosigruppidest esines kõige rohkem ülikalleid ravijuhte hingamiseldite haigusseisundite puhul. Enim ülikalleid ravijuhte esines Põhja-Eesti Regionaalhaiglal (10 ravijuhtu) ja Tartu Ülikooli Kliinikumil (9 ravijuhtu).

Joonis 2. Ülikallite ravijuhtude rahastamise jagunemine haigusseisundite järgi

Muud erijuhud

Muu erijuht on sihtotstarbeliselt rahastatav juhtum, mille teenuste kirjeldus on toodud haigekassa kodulehel ravi rahastamise lepingu [lisas 2](#).

2021. aasta I poolaastal tasusime 15 838 inimese erijuhu eest, mis on 490 inimest enam kui 2020. aasta võrreldaval perioodil. Inimeste arv oli suurim katarakti operatsioonide ning sünnituste puhul.

Tabel 13. Muud erijuhud tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta tegelik		Muutus võrreldes 2020 I poolaastaga	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Sünnitused	9 082	6 226	9 661	6 262	6%	1%
Endoproteesimised	7 797	1 596	7 940	1 596	2%	–

Hemodialüüs	6 168	2 322	6 407	2 327	4%	–
Katarakti operatsioonid	3 932	7 008	4 644	8 170	18%	17%
Viljatusravi	1 241	1 468	1 564	1 729	26%	18%
Luuüdi transplantatsioon	1 274	254	1 266	174	–1%	–31%
Organisiirdamised	722	107	691	78	–4%	–27%
Peritoneaaldialüüs	488	276	513	286	5%	4%
Kuulmisimplantatsioonid	170	9	195	10	15%	11%
Kokku	30 874	19 266	32 881	20 632	7%	7%

2021. I poolaastal tehti 6208 inimesele üle 8500 katarakti operatsiooni. Opereeritud inimeste arv on kasvanud 8% ning operatsioonide arv 17% ehk tehti 1210 operatsiooni enam kui eelmisel aastal.

Endoproteesimisi on aruandeperioodil tehtud samas mahus kui eelmise aasta samal perioodil. 2021. aastal tehti 1575 inimesele 1679 endoproteesimise operatsiooni.

2021. aasta I poolaastal rahastasime sünnitusi 6% suuremas summas kui eelmise aasta samal perioodil: kui 2020. aasta I poolaastal rahastasime 6226 sünnituse ravijuhtu, siis 2021. aasta I poolaastal 6262.

Periooditasude eelarve täitmine

Alates 1. aprillist 2018 rakendatakse Hiiumaa Haiglas uuendatud rahastamismudelit. Uue rahastuspõhimõtte kasutuselevõtu eesmärk on tagada vähese elanikkonnaga ja raske ligipääsuga piirkonna haigla jätkusuutlikkus ning jätkata inimestele arstiabi pakkumist nende kodukohas. Uue süsteemi järgi tasub haigekassa Hiiumaa Haigla eelarvepõhiselt, mis tähendab, et haigekassa ei osta haiglast teenuseid ravijuhtude ega teenuste kaupa.

Kui võrrelda muudatuse eelseid aastaid muudatuse järgsete aastatega, võib öelda, et Hiiumaa Haiglas ambulatoorselt ja statsionaarselt ravitud inimeste arv ei ole langenud (2020 aasta oli erandlik) ning Hiiumaa inimesed on arstabi kättesaadavusega võrreldes Eesti keskmisega mõnevõrra rahulolevamad. Nendele andmetele tuginedes saab öelda, et tasustamise meetodi muutmine on siia maani end Hiiumaa Haigla puhul põhjendanud, sest see tagab jätkuva eriarstiabi osutamise ja inimeste rahulolu.

Alates 1. jaanuarist 2020 on tervishoiuteenuste loetelus EMO rahastamise põhimõtted. EMO valmisolekutasudeks tasus haigekassa 2021. aasta I poolaastal kokku 16 miljonit eurot (2020. aasta I poolaastal samuti ligi 16 miljonit eurot).

2020. aastast tuli haigekassale üle riikliku siirdamisasutuse ülesannete täitmine. Selleks on nüüdisajastatud riikliku siirdamiskeskuse rahastumudel ja tervishoiuteenuste loetellu lisatud siirdamiskeskuse valmisolekutasu. 2021. aasta I poolaastal tasus haigekassa siirdamiskeskuse valmisolekutasudeks 268 tuhat eurot.

Haigekassa tasus 2021. aasta I poolaastal valmisoleku- ja periooditasudeks kokku 25 miljonit eurot.

Eriarstiabi kättesaadavus

Ravijärjekordadesse registreeritud vastuvõtud 1. juuli 2021 seisuga

Alates eelmise aasta detsembrist ei esita lepingupartnerid haigekassale enam regulaarseid ravijärjekorra aruandeid.

Raviasutustel on kohustus edastada tervise infosüsteemi kõikide raviasutuses tehtud broneeringute ja toimunud visiitide kohta teavitusi, mis saatekirja olemasolul tuleb siduda konkreetse saatekirjaga. Nende andmete alusel on haigekassa koostöös Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskusega (TEHIK) koostanud uue ooteaegade aruande.

Ooteaegu mõõdetakse broneeringu tegemisest kuni vastuvõtuni ja esitatakse mediaanooteaegadena. Lisaks saab välja tuua 42-päevase ooteajaga vastuvõttude osakaalu. Uued andmed võimaldavad hinnata ooteaegu kõikide eriarstiabi teenust pakkuvate raviasutuste kohta. Samuti valdkondade/erialade ja iga teenuse (vastava eriarsti ja õe vastuvõtu) kohta, sealhulgas arvestades ka e-konsultatsiooni kaudu arsti vastuvõttudele jõudmist.

Alates käesoleva aasta aprillist on uue aruandega võimalik tutvuda ka [haigekassa kodulehel](#), kus kuvatakse ambulatoorsetel eriarstiabi raviasutuste mediaanooteajad. Andmed on eelmise kuu kohta.

2021. aasta 1. juuli seisuga oli kõikidesse ambulatoorse eriarstiabi ravijärjekordadesse broneeritud kokku ligi 606 500 eriarsti, õe ja ämmaemanda esmast vastuvõttu. Võrreldes eelmise aastaga on broneeringute arv stabiilselt kasvanud. See tähendab, et rohkem inimesi pääseb eriarstiabis vastuvõtule. 85% ravijärjekorra broneeringutest tehti HVA haiglatesse, 15% haiglavõrgu väliste partnerite juurde.

Tervise infosüsteemi andmete alusel oli 2021. aasta I poolaastal alla 42-päevase ooteajaga esmaseid broneeringuid 78%. Eelmisel aastal samal perioodil oli see näitaja 72%. Sealjuures on suurenenud just 1-nädalase ooteajaga broneeringute osakaal.

Piirkondlikes haiglates oli kuni 42-päevase ooteajaga esmaseid broneeringuid 71%, keskhaiglates 78% ning üldhaiglates 88%. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga on kättesaadavus paranenud just piirkondlikes haiglates (2020. aastal 66%) ja keskhaiglates (2020. aastal 69%).

Hankepartnerite juures on alla 42-päevase ooteajaga esmaste broneeringute arv samuti tõusnud (81%-ilt 83%-le).

Pikemad ooteajad on tavaliselt kitsamatel eriarstiabi erialadel (valdkondades). 2021. aasta I poolaastal olid pikimad ooteajad meditsiinigeneetikas (mediaanooteaeg 63 päeva) ning kardiokirurgias (mediaanooteaeg 56 päeva). Pikemalt tuli oodata ka ortopeedias, nefroloogias ja neuroloogias.

Eelmise aasta võrreldaval perioodil pidi kauem esmasele vastuvõtule ootama kardiokirurgias, näo- ja lõualuukirurgias ja neurokirurgias.

Eriarstiabi lepingute täitmine

Tabel 14. Eriarstiabi lepingute täitmine tuhandetes eurodes

	2020 poolaasta tegelik		2021 poolaasta leping		2021 poolaasta tegelik		2021 poolaasta lepingu täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
HVA haiglad	346 338	1 164 695	414 163	1 265 218	397 534	1 249 680	96%	99%
Piirkondlikud haiglad	194 054	491 426	224 543	537 635	216 761	542 943	97%	101%
Keskhaiglad	108 158	472 912	135 766	505 000	129 685	493 990	96%	98%
Üldhaiglad, kohalik haigla, taastusravihaigla	44 126	200 357	53 854	222 583	51 088	212 747	95%	96%
Haiglavõrgu välistes partnerid	19 558	227 928	22 288	257 181	21 264	237 883	95%	92%
Kokku	365 896	1 392 623	436 451	1 522 399	418 798	1 487 563	96%	98%

2020. aasta lepingute täitmises on sees COVID haigusega seotud ravi- ja testimiskulud, mida rahastati riigieelarvest eraldatud lisaraha arvelt.

Alates 2019. aastast sõlmitakse eriarstiabi lepingud esimeseks poolaastaks ja kalendriaastaks, s.t I poolaastal kasutamata jäänud lepingu mahtu on tervishoiuteenuste osutajal võimalus täita ka teisel poolaastal.

2021. aasta I poolaastal kasvas haiglavõrgu arengukava haiglatele tasutud summa võrreldes eelmise aasta võrreldava perioodiga 15% ja ravijuhtude arv 7%.

Haiglavõrgu välistele partneritele tasusime eriarstiabi teenuste eest eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 9% enam.

Ülevaade eriarstiabi lepingute mahtudest ning täitmisest haiglate kaupa on kättesaadav haigekassa kodulehel tervishoiustatistika alamlehel <https://statistika.haigekassa.ee/>.

1.4 Õendusabi

Tabel 15. Õendusabi eelarve täitmine tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta eelarve		2021 I poolaasta tegelik		Eelarve täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Statsionaarne õendusabi	15 869	8 640	18 728	9 986	15 420	7 942	82%	80%
Koduõendus	4 250	22 069	4 662	20 168	4 663	20 370	100%	101%
Õendusabi üldhooldusteenusel	747	0	3 064	0	2 636	36 075	86%	–
Kokku	20 866	30 709	26 454	30 154	22 719	64 387	86%	214%

Ravijuhtude arv sisaldab Hiiumaa Haigla ravijuhte, mis rahastatakse eriarstiabi kuutasu arvelt.

2021. aasta I poolaastal osutati koduõendusteenust 6080 inimesele, teenust saanud inimeste arv on võrreldes eelmise aastaga vähenenud ligi 20%. I poolaasta jooksul tehti 138 722 koduõendusvisiiti. Sealhulgas tehti COVID-19 haiguse tõttu 46 kaugvastuvõttu (osakaal 0,03%). Visiitide arv on võrreldes 2020. aasta I poolaastaga vähenenud 1% ehk 2024 vastuvõtu võrra. Koduõendusteenust osutatakse ka tervisekeskuste (üldarstiabi) kaudu.

2021. aasta I poolaastal osutati statsionaarse õendusabi teenust 6225 inimesele, mida on eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 168 inimese võrra vähem.

Alates 2020. aastast alates rahastab haigekassa õendusteenust üldhooldekodudes, mis annab hooldekodudele võimaluse pakkuda oma elanikele haigekassa rahastatud õendusabi. 2021. aasta I poolaasta seisuga on lepinguga hõlmatud 144 hooldekodu ning õendusteenust üldhooldekodudes osutati kokku 4261 elanikule. Sealhulgas sõlmis haigekassa 2021. aasta I poolaastal lepingud õendusteenuse osutamiseks 24 hooldekoduga, hõlmates 1301 elanikku.

Õendusabi lepingute täitmine

Tabel 16. Õendusabi lepingute täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta eelarve		2021 I poolaasta tegelik		Eelarve täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
HVA haiglad	12 002	11 864	13 904	13 305	10 893	11 739	78%	88%
Piirkondlikud haiglad	2 271	2 163	2 408	2 209	2 126	2 021	88%	91%
Keskhaiglad	4 836	3 707	5 7185	4 267	4 453	3 608	78%	85%
Üldhaiglad, kohalik haigla	4 895	5 994	5 778	6 829	4 314	6 110	75%	89%
Haiglavõrgu välised partnerid	8 836	18 845	9 937	18 091	9 190	16 573	92%	92%

Kokku	20 838	30 709	23 841	31 396	20 083	28 312	84%	90%
-------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-----	-----

2020. aasta lepingute täitmises on sees COVID-ga seotud ravi- ja testimiskulud, mida rahastati riigieelarvest eraldatud lisaraha arvelt.

2020. aasta I poolaastaga võrreldes vähenes haiglavõrgu arengukava haiglate õendusabi teenuste eest tasutud summa 9%, ravijuhte osutati 1% vähem. Haiglavõrgu välistele partneritele tasutud summa suurenes 4%, ravijuhte osutati 12% vähem.

1.5 Hambaravi

Tabel 17. Hambaravi eelarve täitmine tuhandetes eurodes ja ravijuhtude arv

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta eelarve		2021 I poolaasta tegelik		Eelarve täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
Laste hambahaiguste ennetus ja ravi	10 277	137 067	15 348	208 961	13 901	169 362	91%	81%
Ortodontia	2 964	27 961	3 905	38 114	4 615	39 981	118%	105%
Täiskasvanute vältimatu hambaravi	1 207	19 531	1 128	11 141	961	12 557	85%	113%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	9 945	217 024	12 435	191 592	13 026	283 492	105%	148%
Täiskasvanute plaaniline hambaravi	22	51	37	53	60	113	162%	213%
Elupuhune hambaravi	52	460	84	203	104	954	124%	470%
Täiskasvanute mitterahaline hambaravihüvitis	7009	196 323	8 943	172 951	9 236	257 279	103%	149%
Täiskasvanute mitterahaline proteesihüvitis	2 862	20 190	3 371	18 385	3 626	25 146	108%	137%
Valmisolekutasu	26	28	20	6	20	4	100%	67%
Kokku	24 419	401 610	32 836	449 814	32 523	505 396	99%	112%

2021. aasta prioriteediks on laste hambahaiguste ennetuse ja ravi teenuste kättesaadavuse ühtlustamine ja parandamine. Selleks lihtsustame laste hambaravi lepingu sõlmimist, et suurendada piirkondlikku kaetust.

2021. aasta I poolaasta kasutas laste hambaravi teenust 91 490 last, mida on 12 760 lapse võrra rohkem kui 2020. aasta samal perioodil. Ka ortodontiat kasutanud laste arv suurenes võrreldes 2020. aasta I poolaastaga. 2021. aasta I poolaastal kasutas ortodontia teenust 14 940 last.

Täiskasvanute mitterahalist hambaravihüvitist kasutas 2021. aasta I poolaastal 189 820 inimest summas 9,2 miljonit eurot ning mitterahalist proteesihüvitist 19 860 inimest summas 3,6 miljonit eurot. Hambaravi kasutanud inimeste arv on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga suurenenud 43 150 inimese võrra ning proteesihüvitist kasutanud inimeste arv 3600 inimese võrra.

Hambaravi teenuseid kasutanud inimeste arv on sel aastal suurenenud enamjaolt seetõttu, et eelmise aasta COVID-19 haiguse laialdase leviku tõttu lükkasid inimesed hambaravi edasi ning kasutasid teenuseid sel aastal, mil haiguse pandeemiline levik ei olnud enam nii pikaajaline ning kindlustunnet lisas vaksineerimine. Samuti mõjutas hambaravi teenuste suurenemist lepingupartnerite arvu kasv.

Hambaravi lepingute täitmine

Tabel 18. Hambaravi lepingute täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta lepingu täitmine		2021 I poolaasta leping		2021 I poolaasta lepingu täitmine		2021 lepingu täitmine	
	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv	Summa	Ravijuhtude arv
HVA haiglad	1 429	19 015	2 124	27 759	1 958	23 467	92%	85%
Piirkondlikud haiglad	807	11 371	1 129	16 300	1 068	13 712	95%	84%
Keskhaiglad	474	5 733	778	8 772	695	7 539	89%	86%
Üldhaiglad, kohalik haigla	148	1 911	217	2 687	195	2 216	90%	82%
Haiglavõrgu välised partnerid	13 211	166 082	18 528	224 294	17 703	199 504	96%	89%
Kokku	14 640	185 097	20 652	252 053	19 661	222 971	95%	88%

2020. aasta lepingute täitmises on sees COVID haigusega seotud valmisolekukulud, mida rahastati riigieelarvest eraldatud lisaraha arvelt.

Võrreldes 2020. aasta I poolaastaga suurenes hambaravi eest tasutud summa 34%, seejuures haiglavõrgu arengukava haiglates 37% ja haiglavõrgu välistel partneritel 34%.

1.6 Kiirabi

Tabel 19. Kiirabi eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2020 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Kiirabi kokku	28 315	29 363	30 093	102%

2019. aastast alates sõlmib kiirabiteenuse osutajatega lepingud ning tasub kiirabi teenuse eest tervishoiuteenuste seaduses sätestatud tingimustel haigekassa. 2021. aasta 1. juuli seisuga oli kiirabis 10 teenuseosutajat ja 125 brigaadi.

Kiirabiteenusele on 2021. aastaks planeeritud ligi 59 miljonit eurot, millest I poolaasta jooksul kasutati ca 30 miljonit eurot. 2021. aasta I poolaastal oli kiirabil kokku 152 119 väljakutset sh jaanuaris 25 231, veebruaris 23 450, märtsis 27 740, aprillis 24 523, mais 25 512 ning mais 25 663 väljakutset. I poolaastal oli kiirabil 11 752 ehk 8% enam väljakutseid kui 2020. aasta võrreldaval perioodil.

Jaanuaris lisati 27 vähendatud koosseisuga lisabrigaadi, veebruaris 28 ja märtsis oli 17 lisabrigaadi. Lisabrigaade kasutati COVID-19 testide võtmiseks ja patsientide transportimiseks ühest haiglast teise. Märtsis vähenes lisabrigaadide arv kuna lisabrigaadid töötasid pikema graafikuga ning ajutisi lisabrigaade kasutati seetõttu vähem. Seoses COVID-19 haiguse pidurdumisega vähenes lisabrigaadide arv aprillis 11 lisabrigaadini ning mais kasutati veel kahte lisabrigaadi Ida-Tallinna EMO ümberpaigutamiseks.

1.7 Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi

Tabel 20. Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi kokku	3 813	4 163	3 999	96%

Alates 2019. aastast rahastab haigekassa ravikindlustamata inimeste vältimatut ravi. Aruandeperioodil esitati haigekassale 25 730 ravikindlustamata inimese vältimatu ravi arvet summas ligi 4 miljonit eurot. 2021. aasta I poolaastal sai vältimatut ravi ligi 11 000 ravikindlustamata isikut rohkem kui eelmise aasta võrreldaval perioodil ning ravikindlustamata inimeste vältimatu ravi arvete eest tasuti eelneva perioodiga võrreldes ligi 180 tuhat eurot enam. Ravikindlustamata inimeste rahastamiseks planeeritud eelarve jäi täitmata summas 115 tuhat eurot.

2. Tervise edendamine

Tabel 21. Tervise edendamise eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Laste tervislikule arengule suunatud tegevused	229	529	289	55%
Patsiendi teadlikkusele suunatud tegevused	582	872	526	60%
Tervishoiusüsteemi arendamine	470	832	267	32%
Kokku	1 281	2 233	1 082	48%

Tervise edendamisele on 2021. aastaks planeeritud 4 miljonit eurot, millest I poolaasta jooksul on kasutatud 1 082 tuhat eurot.

I poolaastal on tervise edendamise vaates ressursid peamiselt kulunud kolme suurema kampaania elluviimisele. Üks neist keskendub vaimsele tervisele, kus teeme koostööd oma projektipartneriga peasi.ee. Teise kampaania fookus oli südame tervisel, mis sel korral keskendub laste liikumisharjumuste parendamisele ning kolmas keskendub rinnavähi sõeluuringule. Lisaks toimus juulis perearsti nõuandetelefon 1220 jätkukampaania.

Sõeluuringute osas alustasime väiksemamahulist teavitustööd juba jaanuaris, kus värsendasime soeluuring.ee kodulehte ning oleme teinud erinevaid teavitusi sihtrühmale sh ravikindlustamata inimestele, et nad aegsasti sõeluuringule minekuks valmistuksid. Samuti jätkame koostööd Apothekaga, kelle apteekrid tuletavad klientidele meelde sõeluuringul osalemise vajalikkust, seda juhaks kui klient kuulub sõeluuringu sihtrühma.

Maikuu alustasime rinnavähi sõeluuringu osalusaktiivsuse suurendamise sekkumisuuringuga, mille eesmärgiks on leida viise, kuidas kutsekirja saaja jaoks mõjusamaks muuta, et suurendada sõeluuringul osalemise aktiivsust. Uuring valmib koostöös Tartu Ülikooli käitumisteadlase Andero Uusbergiga ja andmeid analüüsib Tervise Arengu Instituut.

Kampaaniatele lisaks jätkasime tervist edendavate projektidega, milleks on laste hammaste tervis, vaimse tervise edendamine, seksuaaltervise alane nõustamine, raseduskriisi nõustamine ning tervise edendamine lasteaia ja koolis. Edendusprojektidega oleme suure sammu edasi astunud ning aastastelt hankelepingutelt liikunud 3-aastastele lepingutele.

Ka sel aastal on fookuses vaimse tervise edendamine. Eelmisel aastal alustasime koostööd Eesti Tervisemuseumiga, mille tulemusel sündis vaimsest tervisest, healust ja tasakaalust rääkiv näitus „Palju õnne!“, mis avati publikule maikuu keskel. Näitus on Tervisemuseumis üleval kuni järgmise aasta kevadeni ning pärast seda rändab teistesse suurematesse Eesti linnadesse (Tartu, Pärnu, Narva). Koostöö muuseumiga kestab kuni 2023. aasta kevadeni.

Vaimse tervise vallas jätkame koostööd Eesti Rahvusringhäälinguga saatesarja „Selge pilt!“ teise hooaja tootmiseks. Sel hooajal tuleb eetrisse kümme saadet ning saatesari keskendub erinevatele vaimse tervise probleemidele.

Tervise edendamise eelarve täitmine on olnud I poolaastal madal, mis on tingitud COVID-19 mõjust, mil mitmed möödunud aasta kevadesse planeeritud tegevused ja üks suurem kampaania said valmis, kuid jäid piirangute tõttu ootele ning lükkusid lõpuks sellesse aastasse. Teiseks poolaastaks on planeeritud kaks suuremat teavituskampaaniat: elundidoonorlus ja laste hammaste tervis. Aasta teise poolde oleme planeerinud ka rinna- ja emakakaelavähi sõeluuringu teavitused, samuti keskendume laste liikumisharjumustele ja südametervisele.

3. Ravimid

Ravimite eelarve koosneb:

- kindlustatutele kompenseeritavatest soodusravimitest (retseptiravimid);
- täiendavast ravimihüvitisest;
- HIV-i/AIDS-i antidooditest ja immuunpreparaatidest.

3.1 Kindlustatutele kompenseeritavad ravimid

Tabel 22. Kindlustatutele hüvitatud ravimite eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2020 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
100% kompenseeritavad ravimid	38 691	40 452	40 103	99%
90% kompenseeritavad ravimid	21 439	24 580	22 710	92%
75% kompenseeritavad ravimid	3 093	3 360	3 342	99%
50% kompenseeritavad ravimid	8 191	8 993	8 322	93%
Kokku	71 414	77 385	74 477	96%

2021. aasta I poolaastal on haigekassal kulunud kindlustatutele kompenseeritavatele ravimitele võrreldes 2020. aasta sama perioodiga 3 miljoni euro ehk 4% võrra enam vahendeid.

I poolaasta eelarve on täidetud 96% ulatuses. Ravimikasutus, mis väljendub soodusretseptide arvu muutuses, võrreldes eelmise aasta I poolaastaga, on kasvanud 1% ehk 32 853 retsepti võrra.

Tabel 23. Soodusretseptide (SR) arv ja keskmine maksumus haigekassale eurodes

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta tegelik		Muutus võrreldes 2020. aastaga	
	SR arv	SR keskmine maksumus haigekassale	SR arv	SR keskmine maksumus haigekassale	SR arv	SR keskmine maksumus haigekassale
100% kompenseeritavad ravimid	484 017	79,94	473 787	84,64	-2%	6%
90% kompenseeritavad ravimid	1 472 345	14,56	1 520 938	14,93	3%	3%
75% kompenseeritavad ravimid	297 270	10,40	318 952	10,48	7%	1%
50% kompenseeritavad ravimid	1 915 522	4,28	1 888 330	4,41	-1%	3%
Kokku	4 169 154	17,13	4 202 007	17,72	1%	3%

Kindlustatu omaosalus on võrdlusperioodil 0,9% võrra kasvanud. Keskmise soodusretsepti maksumus patsiendile on 2021. aasta I poolaastal 7,04 eurot. Keskmine soodusretsepti maksumus haigekassale on I poolaastal tõusnud 3% (0,59eurot).

3.2 Täiendav ravimihüvitis

Tabel 24. Täiendav ravimihüvitis tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Täiendav ravimihüvitis kokku	1 078	1 368	1 133	83%

2021. aasta I poolaastal maksis haigekassa kindlustatutele täiendavat ravimihüvitist 5,1% enam kui 2020. aasta I poolaastal.

3.3 HIV-i ravimid, antidoodid ja immuunpreparaadid

Selle valdkonnaga seotud kulud tekivad riigihangete järgselt sõlmitud ostu-müügilepingute eest tasumisel. Ostetakse erinevate riiklike programmide (HIV ravimid, antidoodid, tuberkuloosiravimid) ja immuniseerimiskava täitmiseks vajalikke vaktsiine (va COVID-19 vaktsiinid). 2021. aasta poolaastal tasuti 6,5 miljonit eurot, mis on 2,9 miljonit eurot vähem kui võrdlusperioodil. Poolaasta eelarvest on täidetud 83%. Eelarve alatäitmine tuleneb juba sõlmitud hankelepingute tarneaegade tõstmisest planeeritust kaugemale, mille tõttu on 2020. aasta I poolaasta kulud väiksemad kui eeldati ning suuremad kulud nihkuvad II poolaastasse.

4. Ajutise töövõimetuse hüvitised

Tabel 25. Töövõimetushüvitiste eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2020 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Haigushüvitised	54 182	52 326	70 765	135%
Hooldushüvitised	16 483	16 967	12 377	73%
Sünnitushüvitised	30 084	35 985	30 736	85%
Tööõnnetushüvitised	2 739	3 035	2 688	89%
Kokku	103 488	108 313	116 566	108%

2021. aasta I poolaastal maksime ajutise töövõimetuse hüvitisi ligi 116 miljonit eurot, mis on 13 miljonit eurot (13%) rohkem kui eelmise aasta samal perioodil. Töövõimetushüvitiste maksmise eelarve on ületatud 8%. Ajutise töövõimetuse hüvitist on käesoleval poolaastal makstud 176 270 inimesele 4 miljoni haiguspäeva eest, mis on 25 480 inimese ja üle 118 tuhande haiguspäeva võrra rohkem kui hüvitasime 2020. aasta I poolaastal.

Ajutise töövõimetuse hüvitiste eelarve täitmist mõjutas peamiselt 2020. aasta lõpus vastu võetud Vabariigi Valitsuse otsus, mille põhjal on alates 2021. aasta 1. jaanuarist väljastatavate haiguslehtede hüvitamisel kord muutunud. Uue korra alusel rakendatakse kõikidele alates 1. jaanuarist kuni 30. aprillini 2021. aastal avatavatele haiguslehtedele inimese omaosalust esimesel päeval. Tööandja poolt tasutavate päevade arv väheneb viielt neljale. Seega tööandja kompenseerib teise kuni viienda haiguspäeva ning haigekassa hüvitab haigusjuhtumid alates kuuendast haiguspäevast. Haigekassa poolt hüvitatavate haiguspäevade arv kasvas kolme täiendava päeva võrra. Lisaelarve koostamise käigus pikendati haiguslehtede hüvitamise korra muutust kuni 31.12.2021.

2020. aasta lõpus hindasime, et haiguslehtede hüvitamise korra muudatus toob kaasa 5 miljonit eurot lisakulu perioodil jaanuar-aprill 2021. Selle katteks eraldati riigieelarvest 2,5 miljonit eurot. 50% lisakulule tuli leida rahaline kate haigekassa eelarvest. Vastavalt eeltoodud põhimõttele planeeriti eelarvesse vajalikud vahendid. 2021. aasta I poolaasta lõpuks oli haiguspäevade hüvitamise muudatuse lisakulu 1. jaanuarist alustatud haigusjuhtumite puhul (tasumine 6.-8. päev) 11,5 miljon eurot, millest 6,5 miljonit eurot on rahastatud 2021. aasta lisaelarvega COVID-19 haiguse kulude katmiseks eraldatud eelarve arvelt.

Tabel 26. Töövõimetushüvitiste võrdlus

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta tegelik	Muutus võrreldes 2020. aastaga
Haigushüvitis			
Haigekassa hüvitatud haiguslehtede arv	207 170	259 270	25%
Haigekassa hüvitatud päevade arv	2 646 473	2 932 611	11%
Haigekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	54 182	70 765	31%
Ühe päeva keskmine hüvitis (eurot)	23,0	24,1	5%
Haiguslehe keskmine pikkus	12,8	11,3	-12%
Hooldushüvitis			
Haigekassa hüvitatud hoolduslehtede arv	66 540	52 457	-21%

Haigekassa hüvitatud päevade arv	556 167	420 549	-24%
Haigekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	16 483	12 377	-25%
Ühe päeva keskmine hüvitis (eurot)	29,6	29,4	-1%
Hoolduslehe keskmine pikkus	8,4	8,0	-5%
Sünnitushüvitis			
Haigekassa hüvitatud sünnituslehtede arv	5 391	5 176	-4%
Haigekassa hüvitatud päevade arv	752 618	722 415	-4%
Haigekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	30 084	30 736	2%
Ühe päeva keskmine hüvitis (eurot)	40,0	42,5	6%
Sünnituslehe keskmine pikkus	139,6	139,6	0%
Tööõnnetushüvitis			
Haigekassa hüvitatud tööõnnetuslehtede arv	3 806	3 804	0%
Haigekassa hüvitatud päevade arv	73 799	72 006	-2%
Haigekassa makstud hüvitise summa (tuhat eurot)	2 739	2 688	-2%
Ühe päeva keskmine hüvitis (eurot)	37,1	37,3	1%
Tööõnnetuslehe keskmine pikkus	19,4	18,9	-3%
Kokku			
Haigekassa hüvitatud töövõimetuslehtede arv	282 907	320 707	13%
Haigekassa hüvitatud päevade arv	4 029 057	4 147 581	3%
Haigekassa makstud hüvitised (tuhat eurot)	103 488	116 566	13%
Ühe päeva keskmine hüvitis	27,3	28,1	3%

Arvestatud on COVID-19 haiguse mõjuga

Võrreldes 2020. aasta I poolaastaga suurenes 2021. aasta I poolaastal, seoses töötasude kasvuga, ühe päeva keskmine hüvitis 3% võrra. Haigekassa poolt hüvitatud töövõimetuslehtede arv suurenes võrreldes eelmise aasta võrreldava perioodiga 13% ning haiguspäevade arv 3%.

Ajavahemikul 01. jaanuar – 30. juuni avati kokku üle 259 000 haiguslehe ning üle 56 000 hoolduslehe. Väljamakstud haiguslehtede arv oli üle 52 000 lehe võrra suurem kui eelmise aasta võrreldaval perioodil. Kõige enam võeti haiguslehti märtsis, ligi 62 000 haiguslehte, mida on võrreldes 2020. aasta sama perioodiga 33 500 lehte enam. Samas vähenes haiguslehel oldud keskmine aeg – võrreldes eelneva aasta sama perioodiga 12%.

Kõige levinumad haigusseisundid on haigushüvitiste puhul hingamiseldundite haigused, lihasluukonna ja sidekoehaigused, terviseseisundit mõjutavad tegurid ja kontaktid terviseteenistusega ning teatavad nakkus- ja parasiithaigused.

Hoolduslehtede arv vähenes võrreldes 2020. aasta I poolaastaga 21%, hüvitatud päevade arv vähenes 24% ning ühe päeva keskmine hüvitis vähenes 1%. Hoolduslehe keskmine pikkus oli 5% võrra lühem kui 2020. aasta I poolaastal.

Sünnituslehtede ja hüvitatud päevade arv 2021. aasta I poolaastal on 4% väiksem kui eelmise aasta samal perioodil, mis on seotud sellega, et töösuhtes olevate sünnitajate arv on 2021. aasta I poolaastal eelmise aasta sama perioodiga võrreldes vähenenud.

5. Meditsiiniseadmete hüvitised

Tabel 27. Meditsiiniseadmete hüvitiste eelarve täitmine tuhandetes eurodes ja inimeste arv

	2020 I poolaasta tegelik		2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik		Eelarve täitmine
	Summa	Inimeste arv*	Summa	Summa	Inimeste arv*	Summa
Esmased varajased proteesid ja ortoosid	741	8 956	866	905	10 101	105%
Insuliinipumbad ja insuliinipumba tarvikud	787	507	1 199	899	647	75%
Diabeeditarvikud (v.a pumpravi)	2 181	37 979	2 501	2 291	38 148	92%
Stoomihooldusvahendid	824	1 764	959	889	1 782	93%
Püsiva positiivrõhu aparaadid ja maskid	784	2 929	803	881	3 111	110%
Haavasidemed ja haavaplaastrid	32	928	50	41	1 049	82%
Muud meditsiiniseadmed	125	1 301	174	209	1 744	120%
Kokku	5 474	52 622	6 552	6 115	54 607	93%

*Inimeste arv kokku ei ole summeeritud, vaid loendatud, kuna üks inimene võib kasutada mitut meditsiiniseadet.

Meditsiiniseadmeid hüvitati 2021. aasta I poolaastal kokku ligi 6,1 miljoni euro ulatuses. Võrreldes 2020. aasta I poolaastaga on meditsiiniseadmete hüvitiste maht kasvanud 12% ehk ligi 640 tuhande euro võrra. Samuti on kasvanud meditsiiniseadmete kasutajate arv 4% protsendi võrra ehk ligi 2000 inimese võrra. I poolaasta eelarve on täidetud 93%.

2021. aasta põhifookuses on diabeetikutele veresuhkru kontrolliks ning ravimite manustamiseks vajalike meditsiiniseadmete kättesaadavuse parandamine. Alates 2021. aastast hüvitatakse lisaks diabeediga lastele-, pideva glükoosimonitooringu (CGM) süsteemi ka 1. tüüpi diabeediga rasedatele ja emadele kuni nende lapse üheaastaseks saamiseni ning 1. tüüpi diabeediga dialüüsil olevatele või neerusiirikuga patsientidele. Sellest tulenevalt on I poolaastal CGM süsteemi kasutajate arv kasvanud ootuspäraselt 28%. Erinevate diabeeditarvikute maht on kokku kasvanud 222 tuhande euro võrra.

Lisaks laiendasime meditsiiniseadmete hüvitamist trahheestoomiga patsientidele uut tüüpi ravitarvikute osas (nebulisaator, kõneklapp, kaelapaelad) ning suurendasime stoomi ja fistuliga ning lümfitursetega patsientidele hüvitatavate seadmete limiite, katmaks patsientide tegelikke vajadusi. Täiendavalt laiendasime haavasidemete hüvitamist arteriaalse haavandiga patsientidele. Stoomitoodete hüvitiste maht on kasvanud 8%, haavasidemete hüvitiste maht 28% ning lümfitursete kompressioonravi maht on kolmekordistunud. Viimane muudatus on hästi korrelatsioonis hüvitatavate koguste olulise suurendamisega; kui varasemalt hüvitasime patsiendile kuue kuu jooksul ühe kompressioontoote, siis 2021. aastast on sõltuvat tursete arvust hüvitatud kaks kuni neli toodet.

Võrreldes 2020. I poolaastaga on ortooside kasutajate arv kasvanud ca 1100 isiku võrra ning kulu eelarvele 164 tuhande euro võrra. Tõenäoliselt on kasv tingitud COVID-19 mõjust traumajärgse ravi kättesaadavusele 2020. aasta esimeses pooles, mil ortooside- ja proteeside kasutus vähenes 23%, ning 2021. aasta lumerohkest talvest.

6. Eestis kindlustatu ravi välisriigis

Tabel 28. Eestis kindlustatu ravi välisriigis tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2020 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Plaaniline ravi välisriigis	1 098	2 613	1 530	59%
Eestis kindlustatud inimese tervishoiuteenuse hüvitise kulud teises liikmesriigis	4 721	4 407	2 972	67%
Piiriülene tervishoiuteenus	66	56	34	61%
Kokku	5 885	7 076	4 536	64%

Eestis kindlustatu plaaniline ravi välisriigis

Kindlustatute piiriülest vaba liikumist plaanilise ravi eesmärgil reguleerivad Euroopa Liidu õigusaktid (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2011/24/EL ehk patsientide vaba liikumise direktiiv ja Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 883/2004, artikkel 20) ning ravikindlustuse seaduse §271, lõige 1. Neist kahe viimase regulatsiooni puhul on vajalik eelluba patsiendi suunamiseks plaanilisele ravile või uuringule välisriiki.

Kindlustatu suunatakse plaanilisele ravile või uuringule välisriiki, kui taotletavat tervishoiuteenust ja/või selle alternatiive Eestis ei ole võimalik osutada. Tervishoiuteenus peab olema patsiendile meditsiiniliselt näidustatud ja tõendatud meditsiinilise efektiivsusega ning selle eesmärgi saavutamise keskmine tõenäosus peab olema vähemalt 50%. Välisriiki suundumiseks väljastatakse eelluba ka sellisel juhul kui meditsiiniliselt näidustatud tervishoiuteenust, mida osutatakse Eestis, ei ole võimalik osutada meditsiiniliselt õigustatud tähtaja jooksul. Hinnangu kriteeriumitele vastavuse kohta annab vähemalt kahest eriarstist koosnev konsilium.

Eestis kindlustatute eelloaga plaanilise ravi välisriigis eelarve täitmist on mõjutanud prognoositust väiksem kasutus ligi miljoni euro ulatuses. Alatäitmine võib olla tingitud COVID-19 levikuga kaasnevatest reisipiirangutest, mõjutades eelloaga plaanilise ravi kättesaadavust ja/või edasilükkumist välisriikides. Tähelepanuta ei saa jätta asjaolu, et erinevaid tervishoiuteenuseid lisandub haigekassa tervishoiuteenuste loetellu igal aastal ning võimekus patsiente Eestis kohapeal aidata aina suureneb.

Eelarve täitmist vaadeldes tuleb arvestada, et aruandeperioodil ei kajastata S2 vormi alusel esitatud ravikuludid ega ka meditsiinilise transpordi kulusid. Samuti ei ole kõigil 2021. aastal välisriiki ravile suunatud patsientide ravikulud käesoleva aruande koostamise ajaks veel välisriigi raviasutuste poolt esitatud (kas tervishoiuteenust ei ole veel osutatud või ei ole välisriigi raviasutus ravikulude arvet veel edastanud).

2021. aasta I poolaasta jooksul on haigekassa välisriigis eelloaga plaanilise ravi eest tasu maksmise kohustuse üle võtnud 18-lt taotluse esitanud kindlustatult. Nendest 15 kindlustatut (sealhulgas 11 last) suunati välisriiki ravile või uuringutele, kolmel juhul (sealhulgas üks laps) teostati analüüs(id). Lisaks võttis 24 kindlustatu puhul (sealhulgas neli last) haigekassa tasu maksmise kohustuse üle seoses luuüdi mittesugulus-doonori otsingutega Soome Punase Risti Vereteenistuse kaudu. Keelduvaid otsuseid oli vaadeldaval perioodil kolm.

Aruandeperioodil esitati teistest riikidest plaanilise ravi eelloa alusel raviarveid kogusummas ligi 1,5 miljonit eurot, millest 527,8 tuhat eurot luuüdidoonori otsinguga seotud kulude eest ja ligi miljon eurot ravi ja/või analüüside eest.

Eestis kindlustatud inimese tervishoiuteenuse hüvitise kulud teises liikmesriigis

Eesti Haigekassas kindlustatutel on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 883/2004 alusel õigus:

- saada ajutiselt teises liikmesriigis viibides vajaminevat arstiabi;
- saada teises liikmesriigis elades igasugust arstiabi.

2021. aasta eelarveks planeeriti 4,4 miljonit eurot, tegelik eelarve täitmine oli I poolaastal ligi 3 miljonit eurot (67%).

Piiriülene tervishoiuteenus

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu patsiendiõiguste direktiivile 2011/24/EL, mis sätestab patsiendiõiguste kohaldamise piiriüleses tervishoius, võivad patsiendid minna teise EL-i liikmesriiki eesmärgiga saada seal ravi (sh tervishoiuteenusena ravimeid ja meditsiiniseadmeid) ning taotleda pärast tervishoiuteenuste saamist haigekassalt rahalist hüvitist. 2021. aasta I poolaastal rahuldati piiriülese tervishoiuteenuse alusel 36 taotlust (2020. aasta I poolaastal 29 taotlust) ja inimestele hüvitati välisriigis osutatud tervishoiuteenuste eest ligi 35 tuhat eurot (2020. aasta I poolaastal 66 tuhat eurot). COVID-19 haigusest tulenevalt vähenes oluliselt riikidevahelise liikumise võimalus, mis on kaasa toonud taotluste arvu vähenemise viimasel kahel aastal.

2021. aasta I poolaastal saadi piiriülest tervishoiuteenust 10 liikmesriigis. Kõige enam käidi Soomes (39%) ja Lätis (19%). Soome osakaalu tõstsid digiretsepti alusel ostetud ravimid. järgnesid Saksamaa (14%) ja Hispaania (11%). Üksikutel kordadel käidi Austrias, Bulgaarias, Hollandis, Itaalias, Leedus ja Rootsis.

7. Muud kulud

Muudes kuludes kajastatakse

- toetustegevused;
- Euroopas kindlustatute tervishoiuteenused;
- muud tervishoiukulud.

Tabel 29. Muude kulude eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2021 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Toetustegevused	153	175	9	5%
Euroopa kindlustatu tervishoiuteenused	468	548	537	98%
Muud tervishoiukulud	9 260	13 964	10 356	74%
COVID-19 kulud	0	0	35 546	–
Kokku	9 881	14 687	46 447	316%

7.1 Toetustegevused

Alates 2018. aastast on haigekassa eelarvesse planeeritud riigieelarvest ületulevate funktsioonidega seotud toetus-tegevused, mis koosnevad perearstide asendustasust, meremeeste ööpäevaringse eesti- ja ingliskeelse meditsiinilise kaugkonsultatsiooni võimaluse tagamisest laeval ning HIV-i ja AIDS-i ravikonsiliumi töö toetamisest.

7.2 Euroopas kindlustatu tervishoiuteenused

Teistes EL-i liikmesriikides kindlustatutel on õigus:

- vajaminevale arstiabile ajutiselt Eestis viibides;
- igasugusele arstiabile Eestis elades.

EL liikmesriikides kindlustatute vajamineva arstiabi eest tasub esmalt haigekassa, aga tervishoiuteenuste kulude lõplikandja on inimese kindlustajariik.

Eestis ravi saanud teistest liikmesriikidest pärit patsientide tervishoiuteenuste ja väljastatud soodusravimite eest tasusime 2021. aasta I poolaastal kokku 537 tuhat eurot.

Tabel 30. Euroopas kindlustatu tervishoiuteenuste ja ravimite eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2020 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Tervishoiuteenused	447	531	528	99%
Ravimid	21	17	9	53%
	468	548	537	98%

7.3 Muud tervishoiukulud

Muude tervishoiukulude eelarve täitmises kajastatakse erandkorras haigekassa juhatuse otsuse alusel hüvitatud tervishoiukulud, residentuuriga seotud kulud ja innovatsioonifond.

Alates 2020. aastast rahastab haigekassa residentuuri kulusid. Residentuuriga seotud kulud olid 2021. aasta I poolaastal 9,3 miljonit eurot, summa oli plaanitud ligi 149 tuhande euro võrra suurem.

2021. aastaks planeeriti innovatsioonifondi eelarveks 3,7 miljonit eurot, millest I poolaastal kasutati 212 tuhat eurot. Samas oleme võtnud kohustusi tasuda innovatsioonifondist arenduskulusid I poolaastal hinnanguliselt 1,5 miljoni euro eest. Arved nende teenuste eest laekuvad teisel poolaastal.

Innovatsioonifondi vahendite kasutamise alus on ravikindlustuse seaduse § 4, mille järgi haigekassa võib ravikindlustuse vahendeid ja haigekassale riigieelarvest eraldatud vahendeid kasutada tervishoiuteenuste osutamise kvaliteeti, kättesaadavust ja efektiivsust arendavate tegevuste või projektide ning tervisesüsteemi arendustegevuste eest tasumiseks. Vastavad kulud tuleb sotsiaalministeeriumiga kooskõlastada.

Innovatsioonifondist tasuti 134 tuhat eurot insuldi juhtprojekti elluviimiseks. Lisaks rahastati 2021. aasta I poolaastal innovatsioonifondi vahenditest haigekassa ja sotsiaalministeeriumi varem algatatud projekte ja tegevusi, mis vastavad innovatsioonifondi põhimõtetele, sh e-kiirabi digilahenduse arendamist, kaugvastuvõttude rakendamist, endoproteesimise raviteekonna juhtprojekti algatamist, kaugteenuste näidisprojektide konkurssi jm. Kokku tasuti nende tegevuste eest 77 tuhat eurot.

7.4 COVID-19 kulud

2021. aasta lisaelarvega eraldas Vabariigi Valitsus haigekassale tervishoiukriisi ületamiseks üle 100 miljoni euro sh 26,5 miljonit haigekassa reservkapitali taastamiseks. Muude tervishoiukulude eelarves kasutati ning kajastatakse I poolaastal COVID-19 kulusid 35 miljoni euro ulatuses (COVID-19 kulud ei sisalda töövõimetushüvitiste kulusid, kulud kajastuvad töövõimetushüvitiste real). COVID-19 haiguse kulude katmisest on pikemalt kirjutatud aruande esimeses osas kulude eelarve mõjude alapeatükis.

Haigekassa tegevuskulud

Tabel 31. Haigekassa tegevuskulude eelarve täitmine tuhandetes eurodes

	2020 I poolaasta tegelik	2021 I poolaasta eelarve	2020 I poolaasta tegelik	Eelarve täitmine
Tööjõukulud	3 979	4 045	4 149	103%
Majandamiskulud	939	1 216	865	71%
Infotehnoloogia kulud	1 072	1 389	1 090	78%
Arenduskulud	168	260	176	68%
Muud tegevuskulud	518	630	472	75%
Kokku	6 676	7 540	6 752	90%

Tööjõukulud

Tööjõukuludes kajastatakse haigekassa juhatuse ja töötajate (sh lepinguliste töötajate) töötasu kulud, töötuskindlustusmaksed ning sotsiaalmaksu kulud. Tööjõukulud olid 2021. aasta I poolaastal üle täidetud 104 tuhande euro võrra. Viimane oli tingitud peamiselt sellest, et töötajad võtsid koroonaviiruse pandeemia ajal seoses suurenenud töökoormuse ning kehtestatud piirangute tõttu vähem puhkusepäevi kui tavapäraselt. Struktuurimuudatusest tingituna olid töötajate lahkumisega seotud lisakulud 34 tuhat eurot.

Majandamiskulud

Majandamiskuludes kajastatakse igapäevategevusega seotud kulud, haigekassa töötajate koolituskulud, konsultatsioonide (sealhulgas auditeerimise) ja uuringute kulud ning sisekommunikatsiooni kulud.

Majandamiskulude eelarve täitmist mõjutas 2021. aasta I poolaastal peamiselt erisoodustus ja esinduskulude ning administreerimiskulude planeeritust väiksem kasutus. Selle peamiseks põhjuseks on I poolaastal, seoses COVID-19 haiguse laialdase levikuga ning sellest tingitud töötajate kodukontoris töötamisega, väiksemad igapäeva administreerimise kulud (telefonikulu, bürootarbed jm). Samuti piiras COVID-19 haiguse levik jätkuvalt nii lähetuste kui ka koolituste toimumist. Suuremate konsultatsiooniteenuste tellimist kavandatakse aasta teise poole.

2021. aasta I poolaastal ajakohastati Jõhvi kontori töötingimusi. Loodi võimalused nüüdisaegseteks töökohtadeks ka ajutiselt Jõhvis viibivatele asutuse töötajatele.

Jätkuvalt peeti oluliseks haigekassa töötajate tervise toetamist erinevate spordiürituste kompenseerimisega.

Infotehnoloogia kulu

Infotehnoloogia kulude all kajastatakse haigekassa infotehnoloogiliste seadmete ja tarkvara soetamisega ning süsteemide arendamisega ja hooldamisega seotud kulud.

Haigekassa siseselt jätkati 2021. aasta I poolaastal baasinfrastruktuuri väljavahetamist ning rakendati mitmeid kaasaegseid IT lahendusi sh kaugtööd- ja identiteedimudelit võimaldavaid tegevusi. Infotehnoloogia kulude alatäitmine on peamiselt seotud SAP teenuste ja keskkonna haldamisega seotud arendustegevuste kavandatud väiksemas mahus läbiviimisest.

Arenduskulud

Arenduskulude all kajastatakse ravikindlustushüvitiste auditeerimise ja konsultatsioonide kulud ning avalikkuse teavitamisega (sealhulgas haigekassa kodulehe arendamisega) seotud kulud. Arenduskulud kokku olid 2021. aasta I poolaastal täidetud 68%.

Muud tegevuskulud

Muude tegevuskulude eelarve täitmisel kajastatakse lisaks tegevuskuludelt arvestatud käibemaksule ka tegevuskulude sihtfinantseerimine ning tegevuskulude ja ravikindlustuse kuludega seotud valuutakursi muutustest tulenevad kahjumid. Muud tegevuskulud olid 2021. aasta I poolaastal täidetud 75%.

Muudest tegevuskuludest moodustab kõige suurema osa käibemaksukulu, mis oli ligi 462 tuhat eurot. Muude tegevuskulude alatäitmine tuleneb käibemaksukulude alatäitmisest, mis on seotud peamiselt majandamiskulude ja infotehnoloogia kulude alatäitmisega.

Raamatupidamise aruanne

Bilanss

Aktiva		
Tuhandetes eurodes	30.06.2021	30.06.2020
Käibevara		
Raha	385 157	355 623
Nõuded ja ettemaksed	154 826	154 191
Varud	9 921	11 218
Käibevara kokku	549 904	521 032
Põhivara		
Materiaalne põhivara	92	286
Põhivara kokku	92	286

Passiva		
Tuhandetes eurodes	30.06.2021	30.06.2020
Kohustised		
Võlad ja ettemaksed	242 772	249 237
Lühiajalised kohustised kokku	242 772	249 237
Kohustised kokku	242 772	249 237
Netovara		
Reservid	116 984	117 830
Eelmiste perioodide tulem	138 975	121 393
Aruandeaasta tulem	51 265	32 858
Netovara kokku	307 224	272 081

Tulemiaruanne

Tuhandetes eurodes	2021	2020
Sotsiaalmaksu ravikindlustuse osa, tegevustoetus ja sissenõuded teistelt isikutelt	916 199	765 329
Ravikindlustuse kulud	-872 946	-786 408
Sihtfinantseerimise tulud	12 835	58 770
Sihtfinantseerimise kulud	0	0
Brutotulem	56 088	37 691
Üldhalduskulud	-6 280	-6 158
Muud tegevustulud	1 929	1 690
Muud tegevuskulud	-472	-518
Tegevustulem	51 265	32 705
Intressi- ja finantstulud	0	153
Aruandeaasta tulem	51 265	32 858